Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 47 | Łódź, Środa 24 lutego 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, י"ז אדר א' תרצ"ב | № 47

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גרויסע מפלה פון די יאפאנער

הינטער שאנכאי האלטען די כינעזער אפ בסדר'דיגע נצחונות

דער טריומף פון די כינעזער

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) אויף די גאסען פון שאנכאי האבען זיך בעוויזען עקסטרא-אויסגאבען פון די כינעזישע צייטונגען, וועלכע האבען מיטגעטיילט וועגען זיג פון כינעזישען מיליטער. די כינעזישע צייטונגען טיילען מיט, אז נישט נאר ס'איז אפגעשלאגען געווארען דער יאפאנישער אנגריף אויף דער גאנצער ליניע, נאר ס'זענען אויך געפאנגען געווארען און געפאנגענשאפט 3000 יאפאנער. די יאפאנער האבען דעם נעכטיגען טאג בעצאלט פערלירען 2000 טויטע און עטליכע טויזנד פערוואונדעטע.

די כינעזישע הויפט-קווארטיר פערזיכערט, אז די קריגס-טעטיגקייט וועט נישט אפגעשטעלט ווערען ביז דער לעצטער יאפאנער וועט נישט ארויסגעווארפען ווערען פון שאנכאי.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) צוויי פולקען יאפאנישע זיעלדאטע, וועלכע זענען ארויסגעשיקט געווארען פון מאי-שאנג אין דער ריכטונג אויף טא-סאנג, זענען ארומגערינגעלט געווארען דורך א שטארקערע אפטיילונג כינעזער און פולשטענדיג צישלאגען געווארען. צוליב דעם פלאטיגען בארען קענען די יאפאנער נישט בענוצען קיין טאנקען און פאנצער-אויטאמאבילען. דעם דערמאהנטען יאפאנישען פולק דארף מען האלטען פאר פערלוירי.

אין יאפאן איז מען אויפגערעגט

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) די היינטיגע יאפאנישע צייטונגען ברענגען אלארמירענדע ידיעות וועגען דער פאטאלער ווענדונג אין דער סיטואציע הינטער שאנכאי. די פרעסע גיט איבער, אז היינט אינדערפריה איז געקומען קיין טאקיא דער קאמענדאנט פון די מלחמה-טראנספארטען קיין כינא אדמיראל סוטסוגו, וועלכער האט פערלאנגט נייע פערשטארקונגען קיין כינא. בעזונדערס האט ער פערלאנגט אעראפלאנען, טאנקען און שווערע ארטילעריע. ס'איז צונויפגערופען געווארען א ספעציעלע זיצונג פון קאבינעט.

אין טאקיא הערשט א גרויסע אויפרעגונג, נישט נאר אין די פאליטישע קרייזען, נאר אויך אין דער געזעלשאפט.

מיספערשטענדנישען אין יאפאנישען שטאב

ניו-יארק 23 (ספ. טעל.) „דיילי העראלד" מעלדעט, אז צוליב די לעצטע יאפאנישע מפלות הינטער שאנכיי זענען ענטשטאנען רייבונגען צווישען דעם הויפט-אנפיהרער גענעראל אויעזא און דעם אנפיהרע" פון פלאט נאמירא.

ענטוזיאזם אין כינא

לאנדאן 23 (ספ. טעל.) די ידיעות וועגען זיג פון די כינעזער הינטער שאנכיי האט ארויסגערופען א גרויסען ענטוזיאזם אין דער בעפעלקערונג פון גאנץ כינא. אומעטום ווערט געוואמעלט געלד פאר דער 19-טער ארמעע, וועלכע שלאגט זיך מיט די יאפאנער.

אין נאנקין און אין דער אומגעגענד בילדען זיך נייע פרייוויליגע אפטיילונגען. גענעראל שאנג-פאק-וואי מארשירט בראש פון א 20-טויזענדיגער ארמעע אלס פערשטארקונג קיין שאנכאי.

גען. יעז-סי-שאי איז ווידער נאמינירט געווארען אלס הויפט-אנפיהרער פון דער כינעזישער ארמעע.

* * *

ניי‏ער יאפאנישער אנגריף

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) היינט אין דער פריה האט דאס יאפאנישע מיליטער ווידער אטאקירט דעם פארט קיאנג-וואן. דער אנגריף האט זיך אנגעהויבען מיט אנ'ארטילעריע-פייער און באמבארדירונג פון עראפלאנען. די פאזיציע פון די יאפאנער איז א זעהר שווערע.

שאנכאי ברענט

לאנדאן 23 (ספ. טעל.) היינט ביינאכט האבען 60 שווערע קאמפס-עראפלאנען אנגעהויבען די באמבארדירונג פון שאנכאי, בעזונדערס פון דעם כינעזישען פערטעל שא-פעי. גלייכצייטיג האט אנ'אנדער עראפלאן-עסקאדרע באמבארדירט דעם כינעזישען לופט-פלאץ אין הונג-יאו, וועלכער געפינט זיך 16 קילאמעטער הינטער שאנכאי.

די באמבארדירונג פון שאנכאי האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס, אין פערשידענע פונקטען פון שטאט זענען אויסגעבראכען ריזיגע שרפות, איבער גאנץ שאנכאי זעהט מען פייער-צונגען. 9 צייגער אינדערפריה האט דאס פייער אין שאנכאי אנגענומען אזעלכע פארמען, אז די איינוואוינער פון די אינטערנאציאנאלע קאנצעסיעס האבען אנגעהויבען צו מאכן פארברייטונגען צו עוואקואציע.

כינעזישער געגען-אנגריף

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) דא זענען אנגעקומען ידיעות אויס מוקדען, אז היינט מיטאג-צייט זענען די כינעזער איבערגעגאנגען צו אפענסיווע, די לאגע פון יאפאנישען מיליטער איז א זעהר שווערע, נייע פערשטארקונגען אין דער גרויס פון 3 דעוויזיעס פיכאטע זענען אויפ'ן וועג פון יאפאן קיין שאנכאי.

דער כינעזישער אנגריף אויף מאי-שאנג האט געבראכט צו א פולשטענדיגען זיג.

דאס בעשיסען די אינטערנאציאנאלע קאנצעסיעס דורך די כינעזער האט ארויסגערופען א גרויסען פאניק, דער יאפאנישער קאנסולאט-בנין איז אינגאנצען צושטערט, די בעפעלקערונג ענטלויפט.

רויסע פערלוסטען האט אויך געהאט דער יאפאנישער פלאט, וועלכער איז פעראנקערט אויפ'ן טייך וואנג-קא. איין דאמפער איז בעשעדיגט, אז איהם דראהט אונטערצוגעהן.

יאפאן געגען אמעריקא

גענף, 23 (ספ. טעל.) א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די ידיעה, אז דער פארשטעהער פון יאפאן אין דער פעלקער-ליגע סאטא איז געגען דעם אנטייל פון אמעריקא אין דער אויסערגעוועהנליכער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע דארף בעטראכטען דעם כינעזיש-יאפאנישען קאנפליקט.

ווי מען שמועסט וועט די פעלקער-ליגע נישט פערבעטען קיין אמעריקאנישען פארשטעהער צו דער זיצונג פון 3 מערץ.

סטודענטען-אונרוהען אין פראנקרייך

פאליציי צוטרייבט סטודענטען דעמאנסטראציעס אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאלע פון לאוואל'ס רעגירונג

„ליבת הצדק", לאדז, ציגעל-גאס 17.
פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט
איז טעטיג טעגליך פון 1–11 מיטאג און פון 4 ביז 6 אווענד געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט.
קווארץ-לאמפ, די טערמיע, סאלוקס, עלעקטרישע בעדער.
287

יין כשר!!!
מיר מאכען בעקאנט אונזער ג' קונדשאפט, אז דער איינצעל-פערקויף פון דער וויין-און מעהד-פאבריק פירמע
„פראגרעס"
אלטער מארק 2, וואס עקזיסטירט מיט דעם גרעסטען ערפאלג איז איבערגעטראגען געווארען
איז פראנט-געוועלב, אלטער מארק 1.
צוליב רעקלאמע פון ניי-ערעפענטען געוועלב, פערקויפען מיר א פלאש פון 1/4 ליטער גוטען ראזינען-וויין נומ' 6 נור 75 גר.
און 1/4 ליטער דעם בעוואוסטן ראזינען-וויין נומ' 7 נור 85 גר.
איבערצייגט אייך מיט אייער פאמיליע, אז הנאה האבען פון גוטען וויין, וואס קאסט נישט טייער איז נאר ביי דער פירמע „פראגרעס".
מיט אכטונג וויין- און מעהד-פאבריק
פירמע „פראגרעס"
אלטער מארק 2, טעל. 184-82
פאר לערע פירטעל-ליטערדיגע פלעשער פון פירמע „פראגרעס" צאהלען מיר 5 גר. פאר באמשינקע און קווארט-פלעשער—10 גר.

G. SZCZYBUK
ul. Piotrkowska 61, tel. 24-000
SKŁAD KOMISOWY
WYROBÓW FIRMY PRZEMYSŁ WEŁNIANY
S. Barciński i Ska
Spółka Akcyjna w Łodzi
1039

א הארציגען מזל טוב ווינטש איך מיין פריינד
ה' זיגמונט ראסטאווסקי
צו זיין חתונה מיט
פרל. קארלא בינער
סעלעק גרינבערג.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

אונצוטרוי-וראטום פאר'ן סיים-מארשאלעק

אזא פארשלאג האבען אריינגעטראגען אלע אפאזיציאנעלע פארטייען

צענטראלעוו נעמט נישט אנטייל אין די סיים-ארבייטען

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נאָך דער מאָנטאָג'דיגער אָוואַנטורע אין סיים האָט מען זיך געריכט, אַז די הייַנטיגע זיצונג וועט האָבען עפעס אַ ספּעציעלען כאַראַקטער. די גאַלעריע איז געווען פול, ס'איז אָבער צו קיין שטורמישע מאָמענטען נישט געקומען.

ערשט נאָכ'ן רעפעראַט פון דעפּ. סיזראַנסקי (ב.ב.)) ווע'ען פערזאַמלונגס-געזעץ געהט אויף דער טריבונע אַרויף דעפּוטאַט רוג, וועלכער גיט אָפּ אַן ערקלערונג אין נאָמען פון „צענטראָלעוו", אַז די לינקע קלובען האָבען זיך שוין לאַנג אָפּגעשטעלט דערויף, צי זיי זאָלען אָנטיילנעהמען אין די אַרבייטען פון פאַרלאַמענט. איצט האָט זיך געשאַפען אַזאַ לאַגע, אַז ס'איז שווער צו אַרבייטען „צענטראָלעוו" פערלאָזט נאָך דערוייל נישט דעם סיים. ער ערקלערט אָבער, אַז ביים בעהאַנדלען דאָס פערזאַמלונגס-געזעץ און דאָס געזעץ וועגען רעפאָרמירען דאָס שול-וועזען וועלען די דעפּוטאַטען פון „צענטראָלעוו" נישט אַנוועזענד זיין.

אַלע אָפּאָזיציאָנעלע קלובען האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג וועגען אונצוטרוי-וואָטום פאַר'ן סיים-מאַרשאַלעק. דער פאָרשלאָג וועט אָפּגעשטימט ווערען אויף דער מיטוואָך'דיגער זיצונג.

אַ חוץ דעם, האָט צענטראָלעוו אַריינגעטראָגען נאָך אַ פאָרשלאָג, אַז דאָס געהאַלט פון מאַרשאַלעק זאָל פערקלענערט ווערען אויף אַ העלפט.

דאַן טרעט מען צו צו דער דיסקוסיע וועגען פערזאַמלונגס-געזעץ. די דעפּוטאַטען ווינ'אַרסקי (נ. ד.), בוזיק (אוקראַינער), זאַמעשטיין (יוד. קאָלאָ)) טראָגען אַריין אַ רייה אויסבעסערונגען. נאָך דער רעדע פון וויצע-אינערן-מיניסטער באַקאָגיעטשניקאָוו, ווערען אַלע אויסבעסערונגען אָפּגעוואָרפען און דאָס געזעץ איז אָנגענומען געוואָרען.

די פּ.פּ.ס. האָט אַריינגעטראָגען אַן אינטערפּעלאַציע וועגען קוילען-שטרייק אין זאַגלעמביע און וועגען די לעצטיגע געשעהענישען.

וויַ וועט טארדיע אויפגענומען ווערען אין פארלאמענט

נייע וואהלען אין פראנקרייך קומען פאר אין מאי

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.) די הייַנטיגע מאָרגען-פּרעסע האָט לעבהאַפט קאָמענטירט אַ רייה אינטערפּעלאַציעס, וועלכע וועלען אַריינגעטראָגען ווערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון פּאַרלאַמענט, ווען ס'וועט זיך פאָרשטעלען טאַרדיעס נייע רעגירונג.

דער הויפּט-אַנגריף פון דער אָפּאָזיציע געהט אין דער ריכטונג פון קריטיקירען די פעראייניגונג פון דריי מיניסטעריומס קריגס, פלאָט און לופט אין איין מיניסטעריום.

די וואַהלען צום פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט וועלען פאָרקומען דעם 22 מאַי.

אויפנאהמע פון נייעם פראנצויזישען קאבינעט

ערשטע רייה פון לינקס: פלאַנדען, רעינאָ, טאַרדיע (פּרעמיער), לאַוואַל (געוו. פּרעמיער). צווייטע רייה: פּיעטרי, (צווישען פלאַנדען און רעינאָ).

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „באנק-פאלסקי"

וואַרשאַ 23 (טעל.) הייַנט איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די אַקציאָנערען אין „באַנק-פּאָלסקי". פּרעזעס וורובלעווסקי האָט געהאַלטען אַ רעדע וועגען דער אַלגעמיינער ווירטשאַפטליכער לאַגע, צווישען אַנדערען האָט ער געזאָגט: דער קאַמף וועגען אונזער וואַלוטע וואָס מיר פיהרען שוין זייט 10 חדשים וועט ווייטער געפיהרט ווערען און געוואונען ווערען. פון דער געזעלשאַפט פערלאַנגען מיר, אַז זי זאָל אַזוי בעהערשען די נערווען ווי ביז איצט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו העכערען דעם קרעדיט פאַר דער רעגירונג פון 50 מיליאָן אויף 100 מיליאָן זלאָטעס.

שטרייק פון עלעקטרי-קאנסומענטען

קאַליש, 23 (טעלעפאָניש) דאָ איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די עלעקטראָוניע-קאָנסומענטען. אין אַ רייה געוועלבער איז געווען פינסטער. אונטערן דרוק פון דער בעפעלקערונג האָט די עלעקטראָוניע בעשלאָסען ביליגער צו מאָכען עלעקטרי מיט 10 גראָשען אַ קילאָוואַט.

גאז-אויפרייס אין ווארשא

3 פערזאן שווער פערוואונדעט

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש) הייַנט 11 פאַרמיטאָג איז אויף נאָווי-שוויאַט 8, אין הויז וואָס געהערט צום מאַגיסטראַט, געקומען צו אַ גאַז-אויפרייס, וואָס האָט געבראַכט צום דעמאָלירען דאָס הויז ביי וועלכען 3 פערזאָן זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. דער אויפרייס איז פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס שליכע אַרבייטער זענען אַריין אין קעלער מיט אָנגעצינדענעם ליכט

קומט אַלע פריילעך פאַרברענגען אויפן

גרויסן ראוט

לטובת די באראבאוו-שולד

שבת, 10 אינאָוונט אין דייטשן האנדעלס-אנגעשטעלטן-פאריין (אַלעע קאָשטשושקי 21)

ארבייטסלאזיגקייט וואקסט

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) די צאָהל אַרבייטסלאָזע אין פּוילען האָט אויפ'ן 20 ד. ח. בעטראָפען 339.854. זייט דער פאָריגער וואָך איז די צאָהל אַרבייטסלאָזע גרעסער געוואָרען מיט 3748.

די פראגע פון פערלעגענע שטייערען

אין דער פינאנז-קאמיסיע ביים סיים

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש) די פינאַנץ-קאָמיסיע ביים סיים איז הייַנט צוגעטרעטען צו בעטראַכטען דעם געזעץ-פּראָיעקט וועגען בעצאָהלען די פערלעגענע שטייערען. דער וויצע-מיניסטער זאַוואַדזקי, בעגרינדענדיג דעם פּראָיעקט האָט אונטערשטראָכען, אַז דאָס איז נישט קיין אַמנעסטיע-געזעץ, נאָר אַלס געזעץ, וועלכער מאַכט אָרדנונג אין דער איצטיגער זאַכלאַגע, דאָס וועט זיין אַ הנחה פאַר די, וועלכע געפינען זיך אין אַ שווערער סיטואַציע. איינער פון די הויפּט-צילען פון דעם געזעץ איז מעגליך צו מאַכען אין דעם אויגענבליק דעם נאָרמאַלען צייפלוס פון לויפענדע שטייערען. אין דעם אויגענבליק איז די לאַגע אַזעלכע, אַז דער שטייער-צאָהלער איז פיל שולדיג און פיל שטראָפען פאַר די פערלעגענע שטייערען. דאָס וואָס דער שטייער-צאָהלער צאָהלט געהט אויף די פערלעגענע שטייערען און אויף די שטראָפען, אויף די לויפענדע שטייערען בלייבט גאָרנישט. פון די הנחות וועלען בענוצען נאָר די, וועלכע וועלען פּינקטליך צאָהלען די לויפענדע שטייערען.

די דעפּוטאַטען גריצמאַכער און שטאָהל (נ.ד.) זענען געווען דעם, אַז דער מיניסטער זאָל האָבען די פולמאַכטען אין אינדיווידועלען בעהאַנדלען די פערלעגענע שטייערען. מ'דאַרף אָפּלעגען דאָס אייַנציהען די פערלעגענע שטייערען ביי אַלע שטייער-צאָהלער אויף 2 יאָהר.

מיליאנען-שווינדעל אין גדיניע

גדיניע 23 (טעל.) אַ גרויסע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען דער אַרעסט פון דירעקטאָר פון ים-האנדעלס קאָנצערן יוזעף לאַשקעוויטש.

די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין די ביוראָען פון קאָנצערן און פערזיגעלט אַלע ביכער. ס'האַנדעלט זיך וועגען שווינדעלרייען וואָס דערגרייכען קאָלאָסאַלע סומען.

פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער מזרחי-ארגאניזאציע, העשיל פארבשטיין אין ארץ-ישראל

דער גאסט ווערט אפגעוואַרט פון א רייה דעלעגאציעס

ירושלים. 23 (יט"א טעלעגראַפיש) נעכטען איז אָנגעקומען דער פּרעזידענט פון דער אַלוועלטליכער מזרחי-אָרגאַניזאַציע העשיל פאַרבשטיין. ער איז אָפּגעוואַרט געוואָרען פון פאָרשטעהער פון דער „אגענץ" מיט ד"ר אַרלאָזאָראָוו בראש, פאָרשטעהער פון קרן-היסוד און קרן-קימת. און אַ דעלעגאַציע פון די פּוילישע יודען אין ארץ-ישראל.

יוד. באקסער גראס ארעסטירט געווארן

אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט-פאל בעת'ן באקס-מעטש

לעמבערג, 23 (טעלעפאָניש) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם טראַגישען פאַל בעת דעם באָקס-מאַטש אין לעמבערג, וואו ס'איז געשטאָרבען דער באָקסער פון „פּאָגאָן" נאַדלעווסקי, איז אויפ'ן בעפעהל פון דער פּראָקוראַטור אַרעסטירט געוואָרען דער באָקסער גראָס פון „חשמונאי". גראָס שטעלט פעסט, אַז ער האָט ריכטיג געקעמפט און האָט נישט געקענט איבעררייסען דעם קאַמף אָהן דער ערלויבניש פון ריכטער.

אין דער דאָזיגער פראַגע איז אַרויסגערופען געוואָרען קיין לעמבערג פון לאָדז דער ח' לאַנדעק, וועלכער האָט געזיהרט דעם דערמאָהנטען מעטש.

ענגלאנד פיהרט שוין ווידער ארויס געלד

דאָס געלד ווערט געלאַדענט אין עראָפּלאַנען און געשיקט קיין אַמסטערדאַם

— די —

בעסטע פעלד-בעטן

בעוואוסטע

Palma-Patent

„Palma-Patent"

וואָס זענען באַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט

מיט א גאראַנטיע אויף 3 יאהר

ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך

מאטראצען געבעטע, שאַטקאָווע, קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעס

בקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85

הורט — דעטייל

שטורמישע זיצונג אין רייכסטאג

היטלעריסטען אטאקירן דעם פרעז. הינדענבורג

בערלין, 23 (ספ. טעל.)) היינט נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען די ערעפענונג פון רייכסטאג. אויף אַלע גאַסען, וואָס פיהרען צום רייכסטאג זענען געשטאַנען גרויסע פּאָליציי־פּאַטרולען, דער פּאַרלאַמענטס־בנין איז געווען אַרומגעריגעלט מיט פּאָליציי. דעם פּאָרזיץ האָט געפיהרט פרעזידענט לעבע. דער ערשטער האָט גענומען אַ וואָרט דער מיניסטער גרעגער, וועלכער האָט בעגרינדעט דאָס געזעץ וועגען וועהלען אַ מלוכה־פרעזידענט.

די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטען האָבען פערלאַנגט צו בעזייטיגען די פּאָליציי פון פאַר'ן פּאַרלאַמענט.

דער אַרויסטריט פון היטלעריסט געבעלס, האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען טומעל. דער רעדנער האָט קודם־כל קריטיקירט די אינערליכע פּאָליטיק. און אין דער אויסערן־פּאָליטיק וואַרפט ער פאַר ברי־ביגגס רעגירונג אַ שלים־מזל'דיגע ערלעדיגונג פון די ענטשעדיגונגס־פּראָבלעמען. דאַן האָט דער רעדנער אַטאַקירט הינדענבורגען און דאַן זיך גענומען צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע. ס'איז ענטשטאַנען אַ שרעקליכע אַוואַנטורע און דער פאָרזיצער האָט געמוזט שליסען די זיצונג.

דער געוו. קעניג פון זאַקסען פרידריך אויגוסט דער 3־טער איז געשטאָרבען נאָך אַ קורצער קראַנקהייט.

קורלען־שטרייק אין זאגלעמביע דויערט ווייטער

סאסנאָוויץ 23 (ספ. טעל.)

די שטרייק סיטואַציע אין זאגלעמביע איז היינט אָהן ענדערונג. עס שטרייקען אַלע גרובענס, וועלכע בעשעפטיגען אויף איין שיכט 10 טויזענד ארבייטער. היינט אינדערפריה האָבען די שטרייקענדע ארבייטער געפרובט נישט ציצילאָזען צו דער ארבייט די ארבייטער פון דער צעמענטאָוניע, די פּאָליציי האָט אינטערוועניר.

היינט אינדערפריה איז געקומען צו פּאָהרען קיין מאָסנאָוויץ דער אנפיהרער פון די סאַנאַטאָרישע פּראָפעסיאָנ.לע פעראיינען געוו. מיניסטער מאָראטשעווסקי.

אין צוזאמענהאנג מיט די נעכטיגע בלוטיגע געשעהענישען אין טשעלאדז, זענען דאָ ארעסטירט געוואָרען 2 אנפיהרענדע קאָמוניסטען.

איינוויי אונג פון א וואשינגטאָן־פּלאַץ אין בערלין

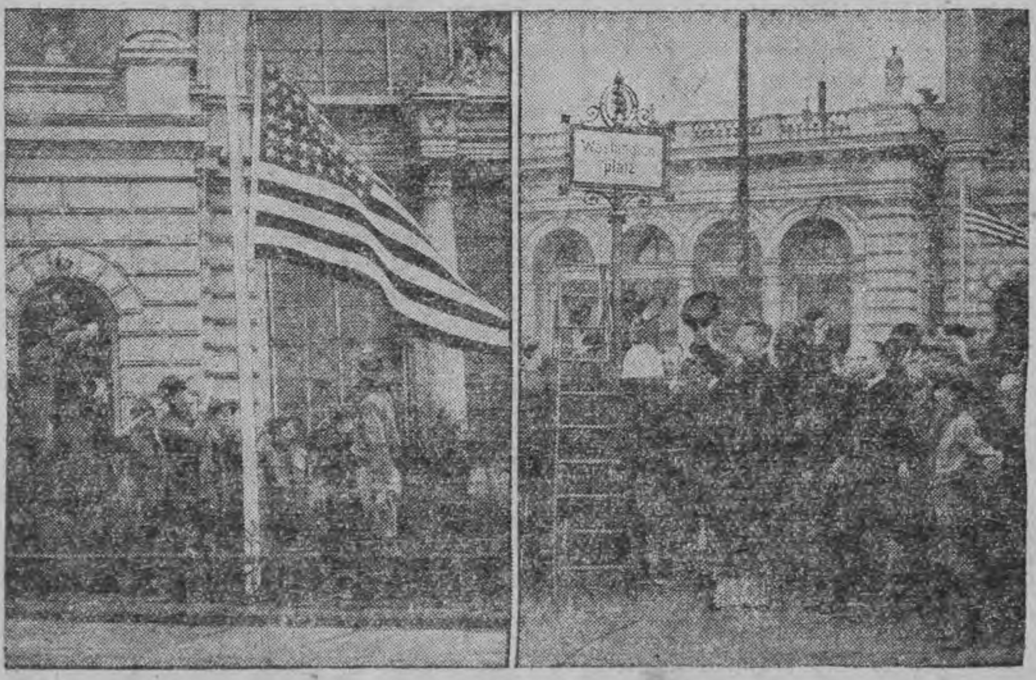

לינקס: אַמ.ריקאנער סקויטען הענגען ארויס די אמעריקאנער פאָהן.

רעכ.ס: פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאג האלט א רעדע בעת דער פייערליכער צערעמאָניע.

קוזיסטען ארגאַניזירן אנפאלען אויף יודען אין ראדעוויץ

טשערנאָוויץ (יט"א) אין ראדעוויץ (בוקאווינע) האָבען מעהרערע קוזיסטען, בעוואָפענט מיט שטעקענס, רעוואָלווערען און שטילעטען, זיך גע־לאָזט איבער דעם יודישען קווארטאל און גע־נומען שלאָגען יודען. דריי יודען, פנחס מעלער, ווילהעלם דייטש און בענאָ קערן, זענען ערנסט פערוואונדעט געוואָרען. מעהרערע יודען האָבען בעקומען לייכטע וואונדען. פּאָליציי האָט ארעס־טירט איינינע קוזיסטען און זיי איבערגעגעבען דער פּראָקוראָטור.

קיין איין יוד אין נייעם אונגאַרישען סענאַט

בודאַפּעשט, (יט"א) דאָס ערשטע מאָל דיט פיל יאָהרען איז די יודישע בעפעלקערונג אין אונ־גאַרן געבליבען אָהן אַ רעפּרעזענטאַנץ אין סענאַט. אין די וואַהלען, וואָס זענען די טעג פּאָרגעקומען, איז נישט דורכגעגאַנגען קיין איין יוד פון קיין שום ליסטע.

דערשאָסען זיך א יוד. באנק־דירעקטאר אין ווארשא

וואַרשאָ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 6 פּאַרטאָגס האָט דער נ־מעראָוועו פון האָטעל סאסקי אויף קאושא 3 בע־מערקט, אז די טיר פון נומער אין וועלכען ס'האָט געוואוינט דער 45 יעהריגער איטור אגורעק איז אָפען.

ער איז אריין אינווייניג און דערזעהען אגו־רעקן ליגן טויט מיט אדורכגעשאָסענער שלייף. אגורעק איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. דער פער־שטאָרבענער איז בשעתו געווען דירעקטאָר פון דער באנק קרעדיטאָווי אין וואַרשאָ און לעצטענס דירעקטאָר פון דער לאָדזער באנק. ער האָט אי־בערגעלאָזען אַזא בריוועל: איך בעט קיינעם נישט צו בעשולדיגען אין מיין טויט, איך בעגעה זעלבסטמאָרד צוליב פינאנציעלע ספּעקולאַנטען. איך בעט סיטצוטיילען מיין ברודער איגנוש. אגורעק, מארשאלקאָווסקא 49 אז ער זאָל מיטטיילען מיין פרוי און טאָכטער.

שפאנישע רעגירונג פרובט צוציהען דעם יודישען עלעמענט אין מאראקא

מאַדריד, (יט"א)) אין אויפטראָג פון דער שפּאַנישער רעגירונג האָט דער יודישער היסטאָריקער פּראָפ. איגנאַסיא באוער לעצטענס געווילט אין מאַראָקאָ, וואו ער האָט אָפּגעהאַלטען בעראַטונגען מיט פאָרשטעהער פון די דאָרטיגע יודישע קהלות און מיט דעם שפּאַנישען הויפּט־קאָמיסאַר. צוריקקעהרענדיג זיך קיין מאַדריד, האָט פּראָפ. באוער אָפּגעגעבען דער רעגירונג אַ בעריכט פון זיין רייזע קיין שפּאַניש־מאַראָקאָ.

די שפּאַנישע רעגירונג האָט באָמינירט פּראָפ. באוער אַלס אינספּעקטאָר פון יודישען שול־וועזען אין מאַראָקאָ. די שאַפונג פון אַ ספּעציעלען אינ־ספּעקטאָראַט פאַר די יודישע שולען האָט אַ פּאָלי־טישע בעדייטונג. דאָס איז אַ ווייטערער פּרוב פון דער שפּאַנישער רעפּובליק איינצוואָרצלען אין מאַ־ראָקאָ שפּאַנישע קולטור און דערנעהנטערען דאָס שפּאַנישע יודענטום צו זיין אַמאָליגען היימלאַנד.

ענגלישער אויסערן־מיניסטער האַלט אז די פעלקער־ליגע איז פולשטענדיג הילפלאָז

לאָנדאָן, 23 (ספ. טעל.)) היינט האָט דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער סימאָן ערקלערט אין פּאַרלאַמענט, אַז די פרובען צו ברענגען אַ נייע אָרדנונג אויף דער וועלט אויף די יסודות פון שלום האָבען נישט געבראַכט קיין רעזולטאַטען. דער קעלאָג־פּאַקט, דער אָפּמאַך פון 9 מלוכות און די גאַנצע קאָנצעפּציע פון דער פעלקער־ליגע האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר הילפלאָז.

דער פאַקט, אַז בעת דער ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ פיהרען 2 מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע אַ פּערביסענע מלחמה, האָט פערניכטעט דעם אַנזעהען פון דער אינסטיטוציע אין די אויגען פון דער גאַנצער וועלט.

דער מיניסטער סימאָן האָט פערענדיגט זיין רעדע מיט דער פאָדערונג, אַז ענגלאַנד, וועלכע איז אַמשטאַרקסטען אינטערעסירט אין דער עקזיס־טענץ פון דער פעלקער־ליגע, זאָל מאַכען אַלע בעמיהונגען, כדי פרידליך צו פערענדיגען דעם קאַמף אויפן ווייטען מזרח. די בריטישע רעגירונג דאַרף אָנווענדען אַלע מיטלען אָנצוואַרפען ... גוט יאַפּאַן, ווי אויך אַנצונעהמען אַן אינטערנאַציאָנא־לען אַרביטראַזש.

פראָפ. יארגא פערבינדט זיך מיט פראָפ. קוזא צו די נאָהענטע פארלאמענט־וואהלען

בוקארעשט (יסא) ווי יט"א האָט שוין געהאָט מיטגעטיילט, זענען לעצטענס געמאַכט גע־וואָרען בעמיהונגען צו שאַפען אַ יאָרגיסטיש־קוזיס־טישען איינהייטליכען פראָנט צו די נאָהענטע פּאַרלאַמענט־וואַהלען. אין אַ קולוארען־געשפּרעך האָט פּראָפ. קוזא פאַריגע וואָך געהאַט אויסגעדריקט די גרייטקייט צו שליסען אַזאַ וואַהל־אָבמאַך. דער „קורענטול" וועלכער איז בעוועהנליך גוט אינפאָר־מירט, טיילט איצט מיט, אַז דער פרעמיער פּראָפ. יאָרגאַ האָט ערקלערט זיינע פּאָליטישע פריינד, דאָס אין פאַל, ווען דער פּאַרלאַמענט זאָל אויפ־געלעזט ווערען, איז ער גרייט צו קאַרטעלירען זיך מיט די קוזיסטען. די לעצטע טעג זענען שוין פאָרגעקומען געשפּרעכען צווישען פאָרשטעהער פון דער יאָרגאַ־פּאַרטיי מיט רעלעגאַטען פון דער קו־זיסטישער ליגע פאַר נאַציאָנאַל־קריסטליכער פער־טיידיגונג וועגען דער שאַפונג פון אַ פעראייניגטען וואַהל־פראָנט.

מאָדערנער שמד אין טערקיי

מוסולמענער, וואָס בעטראַכטען זיך אַלס יודען

קאָנסטאַנטינאָפּל (יט"א) די לעצ־טע צייט מעהרען זיך פאַלען, וואָס יודען, בירגער פון פרעמדע לענדער אָדער שטאַטלאָזע (בעזונדערס נשים, ריכישע בירגער מיט נאַנסען־פּאַסער) געהען איבער צום איסלאַם, היות פאַר מוזולמענער איז פיל לייכטער צו בעקומען די טערקישע נאַטוראַ־ליזאַציע. הן די משומדים אליין, הן די יודישע סביבה בעטראַכטען דעם דאָזיגען אַקט אַלס אַ מיין־פערמאַליטעט. די פריש־געבאַקענע „מו־זולמענער" בעטראַכטען זיך ווייטער אַלס יודען. דאַוונען אין זייערע שוהלען, די רבנים גיבען זיי חופה וקידושין א. א. וו. עס דאַרף בעמערקט ווע־רען, אַז דאָס איבערגעהען צום איסלאַם איז נישט פערבינדען מיט קיין שום צערעמאָניע, נאָר עס איז גענוג, אַז דער מופטי מאַכט אַן ענטשפּרע־כענדע בעמערקונג אין די דאָקומענטען פון משומד.

עלטערן איבער 60 יאהר זאלען חוץ דער קוואטא ארייגעלאזט ווערען צו זייערע קינדער קיין אמעריקא

וואַרשאָ (יט"א) די שיפס־ליניע „גדיניאַ־אַמעריקאַ" האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון איהר ניו־יאָרקער ביוראָ, אַז אין קורצען וועט דער אַמע־ריקאַנער קאָנגרעס בעטראַכטען אַ פּראָיעקט פון אַ ביל וועגען ערלויבען אימיגראַנטען קיין אַמעריקאַ חוץ דער קוואָטאַ עלטערן איבער 60 יאָהר אַלט, וואָס פאָהרען צו זייערע קינדער, נאַטוראַליזירטע אַמעריקאַנער בירגער. דאָס ניו־יאָרקער ביוראָ „גדיניאַ־אַמעריקאַ" גלויבט, אַז לויט אַלע וואַהר־שיינליכקייטען וועט דער פּראָיעקט דורכגעהען.

„גדיניאַ־אַמעריקאַ" איז אין דער דאָזיגער פראַגע פּערזאָנליך אינטערעסירט, מחמת לויט די עקזיס־טירענדע פאַרשריפטען, דאַרפען פוילישע עמיגראַנטען קיין אַמעריקאַ דורכמאַכען די רייזע מעבר לים מיט דער דאָזיגער שיפס־ליניע, וועלכע האָט אַ רעגולערע ים־קאָמוניקאַציע צווישען פוילען און אַמעריקאַ.

Dr med.

H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאַנא 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12 2 און 5–8, זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע זאַל

שיטען

מיט פּאַריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שיטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פרייזען

ביי קערש סקווערא 15

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אַן די דרוקעריי פון

„נייעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

לאדז. 24 פעברואר 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 24 פעברואר 1932

דער דאלאר און זיין גאלד-דעקונג

דער אמעריקאנער דאלאר האט זיך א וואקעל געטון נאך נישט אזוי, אז מען זאל עס קאנען אראבלייענען פון די אמטליכע בערזע-ביולעטינען (דאס וועט ערשט קומען) אבער גענוג בולט פאר יעדען, וואס קאן זיך אבגעבען דין-וחשבון וועגען די לעצטע וואלוטארישע שריט, וואס זענען דורך דער אמעריקאנער רעגירונג אנגענומען געווארען לויט דער איניציאטיוו פון פרעז. הובער.

דער אמעריקאנער דאלאר, וועלכער האט געהאט צייטען פון א 90-פראצענטיגער גאלד-דעקונג, זאל איצט פערוואסערט ווערען אין זיין אינערליכען ווערט. זיין גאלד-דעקונג זאל איצט דורך אן עמיסיע פון 25 מיליאן דאלאר רעדוצירט ווערען פון 67 פראצ. אויף דעם געזעצליך דערלאזבארען מינימום פון 40 פראצ. אמת, די נייע דאלאר-עמיסיע וועט נישט פערנוצט ווערען אויף צו דעקען מלוכה-הוצאות, נור אויף צו בעלעבען דעם קרעדיט אין אינדוסטריע אין האנדעל און דאדורך טאקע אונטערשיידעט זיך די נייע דאלאר-עמיסיע פון די אונז אזוי גוט בעקאנטע פארמען און אייראפייאישער נאך-מלחמה-אינפלאציע, אבער פונדעסטוועגען בעדייט דער אנזאג פון א 40-פראצענטיגער גאלד-דעקונג פונ'ם דאלאר א ערנסטע דערשיטערונג פון זיין אינערליכען ווערט און פון זיין „פרעסטיזש" צווישען די מטבעות פון דער גארער וועלט. האבענדיג נור א 40-פראצענטיגע גאלד-דעקונג דערנעהנטערט זיך דער דאלאר ביז גאר צום סטאנדארט פון די אייראפעאישע וואלוטעס און פון דאנעט ביז דער מדרגה פונ'ם ענגלישען פונט איז נור נאך איין שריט.

די איינשרומפונג פון דער גאלד-דעקונג פונ'ם דאלאר איז בלי ספק א וויכטיגער בולטער סימפטאם פון דער צעלפאל פון דער איצטיגער ווירטשאפט. ס'שטעלט זיך ארויס אז אויך אין דעם לאנד פון דער אמאליגער „פראספעריטי" הויבט עס אן צו געהן בארג-אראב און דאס אין א טעמפא, וועלכעס מען וואלט נאך פאר עטליכע חדשים געווען געהאלטען פאר אונמעגליך.

ס'ווערט אלץ קלאהרער, אז קיין שום לאנד קאן זיך היינט נישט ארומזעהן מיט א שטעכיגען דראט און מאכען שבת פאר זיך. די ווירטשאפט פון אלע לענדער בילדעט א געשלאסענע איינהייט. אין דעם פעריאד פון ברייט פערצווייגטע אינטערנאציאנאלען סחורות-אויסטויש קאן נישט געמאלט זיין, אז אין איין לאנד זאל מען לעקע האניג, בשעת מען הונגערט אין די אנדערע לענדער. די פלאמען פונ'ם קריזיס מיידען נישט אויס קיין שום לאנד. פריהער אדער שפעטער דערגרייכען זיי אומעטום. איצט איז געקומען די רייה אויף אמעריקא. **פ. וו.**

——ooo——

ענגלישער ריכטער בעפרייט 32 יונגעלייט

בעשולדיגטע אין קאמוניזם און מאַדעלט די ארץ-ישראל-פאליציי

ירושלים (יט"א) פאר'ן ענגלישען ריכטער קרעסעל איז פארגעקומען דער פראצעס פון 32 יונגעלייט, וואס זענען ארעסטירט געווארען דעם 30-טען יאנואר ה. י. בעת א פערזאמלונג אונטער'ן פרייען הימעל הינטער ירושלים. פאליציי האט בעשולדיגט די ארעסטירטע אין אבהאלטען א קאמוניסטישע פערזאמלונג. אלע בעשולדיגטע זענען פריי-געשפראכען געווארען. בעתן פערעפענטליכען דעם אורטייל, האט ריכטער קרעסעל געמאכט א פארווארף דער פאליציי פאר איהר לייכטזיניגקייט צו קוואליפיצירען א פערזאמלונג אלס אינלעגאלע. גלייכצייטיג האט דער ריכטער בעמערקט, אז פערפאלגענדיג דעם קאמוניזם אין פאלעסטינע, נעהמט די פאליציי צו ווייט און געברויכט אפט נישט-נויטיג הייס-געוועהר.

יודיש-קאמוניסטישע פרעסע

געגען אויסלענדישער מצה-הילף פאר יודען אין ריסלאנד

מאסקווע (יט"א) דער כארקאווער „שטערן" האט אויפגעהויבען א קאמפאניע געגען דער מצה-הילף-אקציע פון אויסלאנד פאר סאוויעטישע יודען, וואס ווערט געפיהרט דורך דעם „האיאס". די צייטונג פאדערט אויף די קאמוניסטישע „קעמפלער" אויף די ערטער פון די אפיקורסים-פערבאנדען צו בעקעמפען די אקציע, מיט וועלכער „די יודישע בורזשואזיע פון אמעריקא און פוילען איז אויסען נישט די מצה, נאר אויסצונוצען די מצה קאמפאניע פאר א קאנטער-רעוואלוציאנערער העצע קעגען ראטען-פערבאנד". ענהליכע נאטיצען האבען זיך אויך בעוויזען אין אנדערע יודיש-קאמוניסטישע צייטונגען.

ראמאנטישע וויסנשאפטליכע אוואנטורע

אונטער א מאסקע פון א יודען אויסגעפארשט דאס ווילדע מאראקא

(קארעספאנדענץ פון פאריז צום „נייעם פאלקסבלאט")

אין דעם יאהר פייערט דאס פראנצויזישע וויסענשאפטליכע וועלט אן אייגענארטיגען יום-טוב: דעם 50-יעהריגען יובילעי פון איינע פון די ראמאנטישסטע און געפעהרליכסטע וויסענשאפטליכע אוואנטורעס, וועלכע האט מיט זיך אנגעמערקט א וויכטיגע תוספה אין דער אויספארשונג פון די ווילדסטע מקומות פון מאראקא. די דאזיגע אוואנטורע איז אויף א מאדנעם און אונדערווארטעטען אופן פערבונדען מיט דעם יודישען נאמען.

מיט 50 יאהר צוריק האט יענער טייל פון מאראקא, וואס ליגט ביים ברעג פון אקעאן, פארגעשטעלט מיט זיך א גיהנום, וואס איז געווען פראקטיש אינגאנצען פארשפארט פאר די אייראפייער. קיין שום אייראפייער האט נישט געוואגט אונטערצונעהמען א אויספארשונגס-רייזע אין די דאזיגע סכנות'פולע קאנטען; אלע פרובען, וואס זענען פריהער געמאכט געווארען, האבען זיך געענדיגט מיט א מארטירערטום פון די געלעהרטע.

סוף 1882 האבען זיך אין יענע קאנטען בעוויזען צוויי רייזענדע, אויף אייזלען, אנגעטון אין אריענטאלישע בורנוסען און אין שווארצע יארמאלקעס, ארומגעוויקעלט פון אויבען מיט בונטע טיכלער, מיט לאנגע געקרייזעלטע פאות. ביידע האבען זיך ארויסגעגעבען פאר ראבינער, וואס זאמלען נדבות פאר ארימע יודען. דער עלטערער האט געטראגען דעם נאמען מרדכי-אבי סערור פון ירושלים, דער יינגערמאן האט זיך אנגערופען יוסף אל-מאי און האט דערציילט, אז ער שטאמט פון רוסלאנד און אז ער איז אנטלאפען פון דארטען, כדי זיך צו ראטעווען פון די צארישע רדיפות.

ווי נאר די ביידע רייזענדע פלעגען אנקומען אין עפעס א שטאט, פלעגען זיי דירעקט ארייגפאהרען אין די קווארטאלען פון דעם יודישען געטא. דא פלעגען זיי שטענדיג געפינען וואו צו איבערנעכטיגען, צו עסען און צו טרינקען – אמאל אין א שוהל, אמאל ביי די חשובי העיר. אויף אזא אופן, פון שטאט צו שטאט, איבער דעם מדבר, איבער הויכע בערג, האבען רבי מרדכי און רבי יוסף אין משך פון 11 חדשים געמאכט וועג פון אנ'ערך 3 000 קילאמעטער– פון טאנזשער איבער פעץ ביז אגאדיר.

קיינעם איז אפילו נישט איינגעפאלען דער חשד, אז ביידע „רבנים" זענען „סאמאזוואנצעס". מרדכי אבי סערור איז טאקע געווען א יוד, אבער נישט קיין רב, נאר א פשוט'ער תושב פון צפון-אפריקא, וועלכער האט גוט געקענט דאס לעבען און די מנהגים פון יענע קאנטען; „רבי יוסף" האט אבער מיט זיין ריכטיגען נאמען געהייסען וויקאנט שארל דע פוקא — א זיהו פון א רייכער אריסטאקראטישער פראנצויזיש-קאטוילישער משפחה; ער האט אויף זיך פרייוויליג גענומען די שווערע און סכנות'פולע מיסיע אויסצופארשען יענעם טייל פון מאראקא און האט צוליב דעם אויף גאנצע 11 חדשים אנגעטון א מאסקע פון א יודען.

פארוואס גראד פון א יודען איז זיין בעריכט דערקלערט דאס דע פוקא קלאר און אויפריכטיג: „די מאסקע פון א יודען – שרייבט ער – האט געהאט א סך חסרונות אין בין געווען געצוואונגען געהן אין די שטעט בארוועס, ליידען שווייגענדיג קללות און שלעג און דאס ווארפען פון שטיינער; נאך שווערער איז געווען שטענדיג צו לעבען אין דער סביבה פון די פערפאליטע און גערודפטע מאראקאנישע יודען. דאס אלץ האט זיך אבער קאמפענסירט דורך יענע מעלות פאר מיין ארבייט, וועלכע עס פלעגט מיר געבען מיין יודישער מלבוש. ווא"ט איך זיך פערשטעלט פאר א מאכמעדאנער,— וואלט איך געמוזט געצוואונגען כסדר צו זיין צווישען מענשען, אונטער פרעמדע אויגען; עס וואלט שווער געווען צו זאמלען אינפארמאציעס, נאך שווערער – צו שרייבען; עס וואלט געווען גאנץ אונמעגליך זיך צו בענוצען מיט טאפאגראפישע אינסטרומענטען. אויף פאר א יודען איז דאס אלץ געווען נישט לייכט – אבער דאך מעגליך. אויף א יודען האט קיינער נישט געקוקט, קיינער האט זיך מיט איהם נישט אינטערעסירט. איך האב כסדר געטראגען מיט זיך אין דער לינקער האנד א קליין הפט, 5 צענטימעטער גרויס, און א שטיקעל בליישטיפט, צוויי צענטימעטער לאנג, – אין דער רעכטער. אין דעם העפט האב איך נאטירט אלץ, וואס האט מיט זיך פארגעשטעלט א געוויסען אינטערעס. אין קיינער האט דאס קיינמאל נישט בעמערקט. זייענדיג פארזיכטיג, בין איך שטענדיג געגאנגען אדער גאר פארויס, אדער גאנץ הינטען פון דעם קאראוואן, און די ברייטע מלבושים פלעגען צודעקען די בעוועגונגען פון מיין שרייבענדער האנד. ווי נאר מיר פלעגען קומען ערגיץ וואו אין א שטאט אדער אין א דארף, וואו איך האב געקענט געפינען א בעזונדער צימער, פלעג איך דערגענצען און סיסטעמאטיזירען די דאזיגע נאטיצען. איך האב געמוזט דאס אלץ טון אין דער נאכט. וויל בייטאג פלעגען מיך שטענדיג ארומרינגלען יודען, און עס וואלט געווען געפעהרליך לאנג צו שרייבען אין זייער אנוועזענהייט".

דע פוקא האט אבער מנצח געווען די אלע סכנות און שוועריגקייטען. אונטער דער מאסקע פון א יודען האט ער סיסטעמאטיש און גרינדליך אויסגעפארשט דאס לאנד און זיינע איינוואוינער, און בעת ער האט אין צוויי יאהר ארום, ארויסגעלאזט זיין בוך, – זענען די געלעהרטע ספעציאליסטען געווען איבעראשט דורך דער גענויקייט און רייכקייט פון זיינע ידיעות וועגען דער געאגראפיע און עטנאגראפיע פון לאנד. דער יונגער (25 יאהר) אפיציר האט זיך מיט דער דאזיגער סכנות'פולער וויסענשאפטליכער נסיעה געמאכט א גרויסען נאמען און איז מיט איינמאל געווארען איינע פון די פאפולערסטע פערזענליכקייטען פון זיין צייט.

אלע האבען א סך דערווארטעט פון דער ווייטערדיגער וויסענשאפטליכער קאריערע פון וויקאנט דע פוקא. אלע זענען אבער געווען טיף איבעראשט דורך דעם אינדערווארטעטען בעשלוס פון דעם גלענצענדען אפיציר און דרייסטען פארשער: ער האט בעשלאסען צו ווידמען זיין לעבען גאט און אריינצוטרעטען אין א קלויסטער.

עס האט זיך אין איהם אנגעצונדען א מעכטיגער און זעלטען אינטענסיווער רעליגיעזער געפיהל. א געוויסער צייט האט ער זיך געוואנקעלט צווישען איסלאם, יודענטום און קריסטענטום.–אבער סוף כל סוף האט דער קאטוליציזם. די אמונה פון זיינע קינדער-יאהרען מנצח געווען.

וויקאנט דע פוקא איז אריינגעטראטען אונטער דעם נאמען פון „ברודער מאריא-אלבעריק" אין א פערווארפענעם קלויסטער אין די סיווענער בערג. דא איז ער פערבליבען אין משך פון 7 יאהר. עס האט איהם אבער געצויגען צום מזרח. ער איז אוועקגעפאהרען אין קליין-אזיען און האט פערבראכט 15 יאהר אין די קלויסטערס פון פאלעסטינא, סיריען און ארמעניען. אלס א פשוטער דינער, – אן'ארימער, שווייגענדיגער, בעשיידענער. עטליכע יאהרען האט ער געלעבט אין נצרת און ירושלים. קיינער האט זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז דער דאזיגער, ארימער, אבגעריסענער און אבגעשליסענער וואנדערנדיגער מיזאך איז אין אמת'ן א פראנצויזישער אריסטאקראט און א בערימטער געלעהרטער.

געשטארבען איז דע פוקא אזוי ווי עס פאסט פאר א רעליגיעזען ענטוזיאסט און מארטירער. בעת עס איז אויסגעבראכען די וועלט-מלחמה, האט די פראנצויזישע מיליטערישע מאכט געפינען פאר נויטיג צו בעפעסטיגען פוקא'ס וואוינונג: מען האט אויסגעבויט א צוים ארום זיין הויז און מען האט געגעבען א וואכה דעם אלטען און זיין דינער. דאס דאזיגע „רייכטום" האט טאקע אומגליקליך געמאכט דעם אומשולדיגען מענשען. די ווילדע טוארעגן האבען זיך פערוואלט צו בעקומען דאס געוועהר, און אין דער נאכט, דעם 1 דעצעמבער, 1916, האט עמיצער אנגעקלאפט אין דער טיר פון פוקאס הייזל. דע פוקא האט געעפענט די טיר און איז געפאלען מיט א קויל אין קאפ. זיין הויז איז אין גאנצען צוראבירט געווארען.

(יט"א) **י. שעכטמאן**

די זיצונג דויערט ווייטער

אפאזיציע פערלאזט די סיים-זיצונג, אבער די סאנאציע-מעהרהייט נעמט זיך דערמיט נישט איבער

אויף דער מאנטאג'דיגער זיצונג פון סיים האבען זיך אפגעשפילט שטורמישע סצענעס. עס האט געריידט דער דעפ. טראמפטשינסקי און האט זיך בעקלאגט אויף די אונאויפהערליכע קאנפיסקאציעס פון דער אפאזיציאנעלער פרעסע. די סאנאציע דעפוטאטען האבען איהם געהאלטען אין איין איבעררייסען מיט געשרייען און ליארמען. אין זאל האט געהערשט אן אונאויפהערליכער טומעל, אזוי אז דער סיים-מארשאלעק האט געפונען פאר נויטיג אנצונעהמען רעפרעסיע מיטלען. אבער די רעפרעסיעס זענען אנגעווענדעט געווארען נישט געגען די דעפוטאטען פון ב. ב., נאר געגען דער אפאזיציע. דער שטורעם איז געוואקסען אלץ שטארקער, אין ווען דער מארשאלעק האט גערופען צו ארדנונג מיט ארייננשרייבען אין פראטאקאל דעם דעפ. ריג, וועלכער איז געווען רוהיג, האט אין זאל אויסגעבראכען א סטיכישע דעמאנסטראציע: אלע דעפוטאטען פון דער אפאזיציע האבען זיך אויפגעהויבען פון די ערטער און האבען דעמאנסטראטיוו פערלאזען די זיצונג. אבער דאס האט די מעהרהייט פון סיים און דעם מארשאלעק נישט אפגעשרעקען: די זיצונג איז ווייטער געפיהרט געווארען, גלייך ווי עס וואלט גארנישט פאסירט, דאס איז א פאקט, וואס איז זעלטען צו פערגאנטירען אין דער פראקטיק פון פארלאמענט און איבער דעם דאזיגען פאקט שטעלט זיך אפ די „ג. ס.", וועלכע שרייבט:

אמאליגע צייטען וואלט דאס פערלאזען די זיצונג דורך א רייה קלובען געבראכט דערצו, אז די זיצונג וואלט באלד איבערגעריסען געווארען. בעת דער הפסקה וואלט דער ענין, אויף וועלכען עס איז אופן ערלעדיגט געווארען און די ארבייט פון סיים וואלט נארמאל ווייטער געקאנט פארקומען. קיין שום מעהרהייט וואלט דעמאלט נישט געוואלט אויסנוצען איהר ציפערישע איבערגעוויכט און די פערמעגליכקייט ווייטער צו פיהרען די בעראטונגען. די פערספעקטיוו אנצונעהמען געזעצען נאר דורך איינע מענשען איז נישט שמייכעלהאפט פאר קיינעם. דאס געשפענסט פאר א פערקריפעלטען סיים רופט ארויס שרעק און עקעל ביי אלעמען.

אבער דאס אלץ איז געווען אמאל. איצט איז עס אנדערש. יעדער פראטעסט מוז געבראכען ווערען. די פערקריפעלטקייט פון סיים שרעקט שוין די איצטיגע מעהרהייט נישט איבער. אין אויב עס פיהלט זיך אפילו, אז עס איז געמאכט געווארען א פעהלער, אז ס'איז געשעהן אן'אונגערעכטיגקייט, איז לויט דער מיינונג פון דער איצטיגער מעהרהייט דארף מען ווייטער געהן אין דערזעלביגער ריכטונג, דאס ווערט גערופען ענטשלאסענקייט און קראפט.

אין טאקע אזא ענטשלאסענקייט און קראפט האט ארויסגעוויזען דער מארשאלעק שווישאלסקי. ער האט ווייטער געפיהרט די זיצונג. מיט א שטיל-שווייגענדיגער פערראכטונג האט ער רעאגירט אויף'ן אפעל פון פארשטעהער פון אוקראינישען קלוב זאהאיקעוויטש, אז די זיצונג זאל אפגעלעגט ווערען און עס זאל געגעבען ווערען די מעגליכקייט אלע סיים-קלובען זיך ארויסצוזאגען אין אזא וויכטיגער פראגע, ווי וואהל-מיסברויכען, שטאנד-געריכטען און פאלגען פון דער פאציפיקאציע, וואס זענען געבליבען נאך צו ערלעדיגען. די מעהרהייט האט רוהיג אויסגעהערט די בעריכטען פון די קאמיסיע-רעפערענטען און האט געשטימט. עס האט געהערשט פערשטעהט זיך, אן'איינשטימיגקייט. דער פערקריפעלטער סיים האט גוט געארבייט. מען האט אפגעשטופט א רייה אונאנגענעהמע געזעצע.

דאס בילד פון איין קלוב, ווערמענס מיטגלידער עס האבען פערנומען די אפאזיציע בענק, פרי זיי זאלען מיט זייער פערזענליכקייט קיינעם נישט שרעקען, וועלכער נעהמט אן אהן דיסקוסיע, איינשטימיג בעשלוסען, – דאס דאזיגע בילד קריצט זיך איין אין זכרון פון אלע, וואס האבען עס געזעהען, פון אלע, וואס גיבען זיך אפ אין זייער פאנטאזיע א חשבון, לעזענדיג דעם בעריכט פון דער זיצונג. פאר זייערע אויגען שטעלט זיך דאס געשפענסט פון א פערקריפעלטען סיים.

וועגן מיטלשטאנד-קאלאניזאציע אין א"י

קאמוניקאט פון דער פוילישער רעפרעזענטאנץ אין דער יודישער אגענץ

ווארשא (יט"א) אין לאקאל פון דער יודישער אגענץ איז פארגעקומען די אנגעקינדיגטע בעראטונג פון פארשטעהער פון ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס און פראַינטערעסירטע פערזאנען, וואס איז צונויפגערופען געווארען דורך דער רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער אגענץ אין פוילען מיט'ן צוועק ארומצורעדען די מעגליכקייטען פון בעזעצען זיך אין פאלעסטינא פאר עלעמענטען פון יודישען מיטעלשטאנד אין פוילען.

די בעראטונג האט געעפענט אין נאמען פון פרעזידיום פון דער אגענץ-רעפרעזענטאנץ דער פרעזעס ה' לעאן לעווייטע, וועלכער האט אין א לענגערער רעדע אויסגעקלערט דעם צוועק פון דער בעראטונג. ארומרעדענדיג די ביזאיצטיגע ענטוויקלונג פון דער היימישער אינדוסטריע אין א"י, וועלכע האט א דאנק דער איניציאטיווע פון די פוילישע יודען אין די לעצטע יאהרען אנגענומען א ברייטען אומפאנג, ווייזט אן ה' לעווייטע אויף די איצטיגע גינסטיגע ווירטשאפטליכע בעדינגונגען אין ארץ-ישראל, וועלכע קענען, ביי א געהעריגער ארגאניזאציע און גרינדליכער אויספארשונג פון די אבזאץ-מעגליכקייטען, געבען בעשעפטיגונג א גרויסע צאהל פאמיליעס פון יודישען מיטעלשטאנד אין פוילען. צו דעם צוועק דארף געוועהלט ווערען א קאמיסיע, וואס זאל זיך פערנעהמען מיט בעשטימען דעם פראגראם און ארגאניזאציע פון דער אינפארמאציאנס-עקסקורסיע קיין א"י, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען פארשטעהער פון דער מיטעלער און קליין-אינדוסטריע, כדי אויסצופארשען די ארטיגע בעדינגונגען.

פון די אנוועזענדע האבען 7 פערזאן אויסגעדריקט די גרייטקייט צו בעטייליגען זיך אין אן ענהליכער אינפארמאציאנס-רייזע קיין ארץ-ישראל.

לסוף איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע פון 9 פערזאן, וועלכע וועט אין משך פון 2 וואכען זיך פערנעהמען מיט'ן ארגאנידירען די עקסקורסיע און בעשטימען איהר פראגראם. דער צוזאמענשטעל פון דער עקסקורסיע וועט בעזונדער געמאלדען ווערען.

——=[:o:]=——

ס'ווערט 150 יאָהר, זינט די ווינער יודען האָבען אַראָפּגעוואָרפען די „געלע לאַטע"

די „געלע לאַטע" האָט יעדער יוד געמוזט טראָגען לויט'ן געזעץ, כדי מען זאָל איהם נישט אננעהמען פאַר אַ קריסט. — אַ בעזוך אויף אַן אַנטיסעמיטישער פערזאַמלונג, אויף וועלכער מען פאָדערט ווידער איינצופיהרען די „געלע לאַטע" און די געמהא ביי יודען

(קאָרעספּאָנדענץ פון וויען)

די ווינער יודען פייערן איצט דעם 150 יאָהריגען יובילעאום פון אַראָפּוואַרפען די „געלע לאַטע", דעם צייכען פון רעכטלאָזיגקייט, וואָס יודען האָבען אַמאָל געטראָגען אויף זיך, צו אונטערשיידען זיי פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג.

דעם 2-טען יאַנואַר פון יאָהר 1782 האָט דער עסטרייכישער קייזער יאָזעף דער צווייטער אַרויסגעגעבען דעם זאָגענאַנטען „טאָלעראַנץ-עדיקט", אַ געזעץ, לויט וועלכען יודען האָבען געקראָגען נישט אַלע, אָבער דאָך די וויכטיגסטע מענשליכע און בירגערליכע רעכט.

פאַר קייזער יאָזעף דעם צווייטען האָט געהערשט אין עסטרייך זיין מוטער, די קייזערין מאַריאַ טערעזאַ, וועלכע איז געווען אַ גרויסע יודען-פיינדין. מאַריאַ טערעזאַ האָט אַפילו מיט רייכע יודען געמאַכט געלד-געשעפטען, דאָס הייסט, זי האָט געבאָרגט ביי די רייכע „האָף-יודען" גרויסע סומען געלד, מיט וועלכע זי האָט אויפגעבויט דעם בעריהמטען ווינער קייזערליכען פּאַלאַץ שעהנברון, אָבער דאָס געבאָרגטע געלד האָט זי די יודישע פינאַנסירען נישט צוריקגעצאָהלט. זי האָט אָנגעווענדעט געגען די יודען דעם מיטעל פון אַלע הערשער אין יענע צייטען. זי האָט פערפאָלגט יודען, אום אויסצופּרעסען געלד פון זיי. און וואָס גרעסער עס זענען געווען די פערפאָלגונגען, אַלץ גרעסער זענען געווען די געלד-סומען, וועלכע מאַריא טערעזא האָט אַרויסגעפּרעסט ביי יודען.

אין מאַריאַ טערעזאַ'ס צייטען, מיט אַ ביסעל מעהר ווי מיט 150 יאָהר צוריק, זענען יודען נאָך געווען איינגעשלאָסען אין די ענגע מויערען פון פינסטערען „געטאָ". זיי האָבען נישט געטאָרט וואוינען אין שטאָט. אַ ווינער יוד האָט נישט געטאָרט געהען אין אַ קריסטליכער גאַס. אַ יוד האָט נישט געהאַט קיין רעכט זיינע קינדער צו לערנען אין אַ שולע. אַ יוד האָט נישט געהאַט קיין רעכט צו זיין אַ בעל-מלאכה אָדער אַן אָנגעשטעלטער אָדער אַ בעאַמטער.

דאָס רעכט צו האָבען אייגענע שוהלען האָבען יודען אויך נישט געהאַט. דאָס רעכט צו האַלטען שוהלען איז געווען אין די הענט פון די ביסקופען און גלחים. אָהן דער ערלויבניש פון די גלחים האָבען יודען נישט געטאָרט בויען אַ שוהל אָדער האַוונען אין אַ שוהל. אַז אַזאַ ערלויבניש האָט מען געמוזט אָפּקויפען ביי די גלחים מיט גרויסע געלד-סומען איז איבעריג צו זאָגען.

יודען האָבען נישט געהאַט דאָס רעכט צו בויען הייזער און זיך צו בענוצען מיט די איינריכטונגען פון דער מלוכה. זיי האָבען נישט געהאַט דאָס רעכט זיך צו קליידען ווי מענשען. זיי האָבען געמוזט טראָגען די זאָגענאַנטע „יודען-קליידונג", אום מען זאָל זיי דערקענען פון-דערווייטענס, און פּערט-ייבען פון אַ קריסטליכער גאַס אָדער אויסלאַכען.

די „יודען-קליידונג" איז בעשטאַנען פון אַ העסליכען שפּיציגען הוט און דער גוט-בעקאַנטער „געלער לאַטע" אויף דער פּלייצע, אָדער, ווי מען האָט דאָס אָנגערופען, דעם „יודען-פלעק" אָדער „שאַנד פלעק".

די רייכע יודען האָבען מיט גרויסע געלד-סומען אָפּגעקויפט דאָס רעכט צו טראָגען, אום שבת, אנשטאָט דעם העסליכען שפּיציגען הוט, אַ פלאַכע היטעל, דעם זאָגענאַנטען „שבת-דעקעל". אין די פאַמיליען-ירושות פון רייכע ווינער יודען געפינען זיך נאָך ביז היינט די „שבתדעקלען" פון די עלטער-זיידעס, אַלס פאַמיליען-אַנדענקען, וועלכע מען היט אָפּ ווי אַן אוצר, ווייל זיי האָבען טאַקע געקאָסט זעהר טייער.

בלויז דאָס רעכט צו האַנדלען מיט אַלטע קליידער און צו פיהרען געלד-געשעפטען האָבען יודען דאַמאָלס געהאַט. אַז די רעכט זענען אויך אָפּגעקויפט געוואָרען ביי דער קייזערין מאַריאַ טערעזאַ פאַר גרויסע געלד-סומען איז אויך זעלבסטפערשטענדליך.

קייזער יאָזעף דער צווייטער, וועלכער איז נאָך מאַריאַ טערעזאַ'ס טויט אַרויף אויפ'ן טראָן, האָט מיט דעם „טאָלעראַנץ-עדיקט" פון 2-טען יאַנואַר, 1782, מיט איין קלאַפּ אָפּגעשאַפט אַלע אויסנאַהם-געזעצען געגען יודען, ער האָט געגעבען יודען מענשען-רעכט און אויך אַ טייל בירגער-רעכט. ווינער יודען האָבען בעקראָגען וואוין-רעכט פון בירגער, זיי האָבען געקראָגען דאָס רעכט צו לערנען זייערע קינדער אין די אַלגעמיינע שולען און צו לערנען זיך מלאכות. זיי האָבען געמעגט זיך קליידען ווי מענשען און זיך בענוצען מיט די איינריכטונגען פון דער מלוכה.

אין דער יודישער געשיכטע פון די לעצטע יאָהרהונדערטער ווערט קייזער יאָזעף דער צווייטער בעצייכענט אַלס מענשען-פריינד און יודען-פריינד, יודען האָבען דאַמאָלס אויפגעאָטעמט, פון די פערפאָלגונגען פון מאַריאַ טערעזא האָבען זיי שרעקליך געליטען. זיי זענען געווען פערשקלאַפט, ערניעדריגט, אונטערדריקט און שרעקליך פעראָרימט. אונטער דער הערשאַפט פון קייזער יאָזעף דעם צווייטען איז דאָס יודישע לעבען ווידער אויפגעריכט געוואָרען. די יודען זענען אַרויס פון געטאָ און האָבען גענומען ענטוויקלען אַ ניי לעבען.

ערשט ביי דער רעוואָלוציע פון יאָהר 1848 האָט דער יונגער קייזער פראַנץ יאָזעף, וועלכער איז דעמאָלט אַרויף אויפ'ן טראָן, געגעבען יודען פולשטענדיגע בירגער-רעכט, גלייכהייט און פרייהייט.

די ווינער יודען האָבען דעריבער אַלע אורזאַכען צו פייערן מיט בעגייסטערונג דעם יובילעאום, ווען זייערע עלטער-זיידעס האָבען אַראָפּגעוואָרפען די „געלע לאַטע", דעם שאַנדפלעק פון די פּלייצעס.

עס איז שווער צו גלויבען, אַז דאָס איז ערשט פאָרגעקומען מיט 150 יאָהר צוריק. טאָמער אָבער האָבען מיר אַ ביסעל צו שנעל פערגעסען די צרות פון אונזערע עלטער-זיידעס, דערמאָנען אונז וועגען דעם די אַנטיסעמיטען. זיי פרישען שוין אָפּ אונזער זכרון, אַז מיר זאָלען זיך נישט פערגעסען און זיך נישט איינרעדען צופיל פויגעלען אין בוזים.

אַזוי, צום ביישפּיל, האָבען די ווינער אַנטיסעמיטען פערופען פּראָטעסט-פערזאַמלונגען געגען די יודישע פייערונגען פון דעם „טאָלעראַנץ-עדיקט".

די אַנטיסעמיטען פּראָטעסטירען היינט געגען די מענשען-רעכט און בירגער-רעכט, וואָס די ווינער יודען האָבען צוריק מיט 150 יאָהר געקראָגען. זיי פערלאַנגען ווידער רעכטלאָזיגקייט פאַר יודען, ווידער די „געטאָ", ווידער די „געלע לאַטע" אויפ'ן יודענ'ס פּלייצע. זייער פּראָטעסט פּלאַקאַרט מיט יודען-האַס.

עס איז שווער זיך צו ענטשליסען צו בעזוכען אַן אַנטיסעמיטישע פערזאַמלונג, ווייל סוף כל סוף איז מען אַ מענש, און די מענשענווירדע ערלויבט אייך נישט צו הערען, ווי מען שיט אויף אייך זידלערייען, און איהר מוזט שווייגען, און איהר קענט נישט אָפּענטפערען.

נישט לאַנג צוריק האָב איך מיך דאָך ענטשלאָסען און בעזוכט אַן אַנטיסעמיטישע פערזאַמלונג.

דער הויפּט-רעדנער איז געווען דער בעקאַנטער ווינער אַנטיסעמיטישער פיהרער פרויענפעלד.

די סטימע איז געווען, ווי אימער: „יודען בעהערשען די וועלט — פּראָטעסטירט געגען דער יודען-הערשאַפט". דער זאַל וועלכער רופט זיך „אַוגע גאַטעס" (גאָט'ס אויג), איז געווען פולגעפּאַקט מיט אַנטיסעמיטישע „האַקענקרייצלער", מענער און פרויען, יונגע און אַלטע. הויפּטזעכליך אָבער יונגע, שעהנע בלאָנדע בלוי-אויגיגע שקצים און שיקסעס פון אַלע קלאַסען, מיט „האַקען-קרייצען" אין די לאַצען. עס זענען דאָ געווען סטודענטען און סטודענטקעס, אַנגעשטעלטע, בעאַמטע, לעהרער, אַנטיסעמיטישע אַרבייטער און זיהנדלעך פון רייכע מאַטעס, בורזשואַזע דאַמען און אָרימע דינסטמיידלעך. אַלעמען האָט פעראייניגט איין געפיהל פון יודען-האַס. די שטימונג איז געווען אַ געהויבענע, אַ שאָוויניסטישע.

איך בין געזעסען ווי אויף שפּילקעס. עס איז געווען אַ זאַמאָדנע לאַגע. מען האָט געמוזט זיך נישט וויסענדיג מאַכען. איך האָב בעטראַכט דעם עולם און געקלערט: „מען האָט אונז פיינט. אוי, האָט מען אונז ביטער פיינט! מען האָט אונז פיינט מיט'ן קנאָק מען האַסט אונז מיט גרויס בעגייסטערונג".

דער אַנטיסעמיטישער רעדנער האָט געגאָסען גיפט און גאַל אויף יודען און געשאָטען מיט „תורה". עס איז געווען וואָס יודען רופען „גוי'שע תורה", זוהן אַזין און אָהן אַ שכל. ער האָט געבראַכט נישט געשטויגענע און נישט געפלויגענע ביישפּילען פון דער „גמרא", אַז יודען האָבען אַ „געהיימע לעהרע" צו „בעהערשען די גוים". ער האָט דערציילט מעשיות פון „תלמוד". קיין נייעס האָט ער נישט געזאָגט. עס איז געווען דאָס גוט-בעקאַנטע אַלטע אַנטיסעמיטישע לידעל: „ווער האָט פעראורזאַכט דעם וועלטקריג? די רעוואָלוציע? — די יודען". „אין וועמעס הענט געפינען זיך די צייטונגען, די פּרעסע, וועלכע בעהערשט די עפענטליכע מיינונג?", האָט ער געפרעגט און האָט זיך אַליין געענטפערט: „אין יודישע הענט"! „אין וועמעס הענט געפינען זיך די גרעסטע באַנקען, די פינאַנץ-מאַכט פון קאַפּיטאַל?" — „אין יודישע הענט!"

שטימען געוואַלדעווען:

— פפוי, ראָטשילד! נידער מיט ראָטשילד! יודע, הינאויס!

„אין וועמעס הענט געפינען זיך די גרעסטע געשעפטען און אינדוסטריען"? פרעגט ווייטער דער רעדנער און ענטפערט:

„אין יודישע"!

מען האָט געזעהען, אַז יעדעס וואָרט איז געווען בערעכענט אויף צו רייצען דעם עולם, אויפצוהעצען די ווילדסטע געפיהלען.

„ווער זענען די גרעסטע אַדוואָקאַטען, ספּעקולאַנטען, בערזע-שפּילער?" — „די יודען".

„ווער איז דער גרעסטער שווינדלער פון איצטיגען יאָהרהונדערט"?

ער איז שטיל געבליבען אַ ווילע, געוואַרט אויף אַן ענטפער. דער ענטפער איז גלייך געקומען פון דער מאַסע פערזאַמעלטע.

— דער יודע איינשטיין! נידער מיט איינשטיין!

און דער רעדנער האָט דאַן ענטוויקעלט דאָס הויפּט-פּראָגראַם פון די אַנטיסעמיטישע פאַשיסטען, דאָס פּראָטעסט-פּראָגראַם פאַר דער „געלער לאַטע" און געגען בירגער-רעכט פאַר יודען. עס האָט אָבער גענומען אַ חלשות צו הערען זיינע אויספיהרונגען. עס האָט זיך געדוכט, אַז דער זייגער פון דער צייט האָט זיך צוריקגערוקט מיט עטליכע יאָהרהונדערטער. עס איז פינסטער געוואָרען פאַר די אויגען. עס איז געווען די פינסטערניש פון מיטעל-אַלטער, די פינסטערניש פון דער „געלער לאַטע", פון אינקוויזיציע און שייטער-הויפענס.

נישט ווייט פון דער גאַס, וואו די אַנטיסעמיטישע פּראָטעסט-פערזאַמלונג פאַר דער „געלער לאַטע" איז פאָרגעקומען, געפינט זיך דער „יודען-פּלאַץ", וואו אויף אַ שוואַרצען איידערנעם טאַוועל קען מען לעזען אַ לאַטייניש אויפשריפט, צום אָנדענקען פון אַ שייטער-הויפען. די אויפשריפט לויטעט: „אויף דעם פּלאַץ זענען אין יאָהר 1421 פערברענט געוואָרען פינף הונדערט „קאַנעם יודאַעם" (הינטישע יודען)".

ב. מאַסקוף.

—=):o:(=—

ענגלישע דעטעקטיווס און געהיינישפולע מאָרדען

בעריהמטער סקאָטלאַנד-יאַרד אין לאָנדאָן מיט די 900 דעטעקטיווס און 20 טויזנט אנגעשטעלטע

קיין דעטעקטיוו-אַגענטור אין דער וועלט האָט נישט אַזאַ גרויסען נאָמען ווי דער לאָנדאָנער „סקאָטלאַנד יאַרד", וואו ביין הונדערט פון די פעהיגסטע דעטעקטיווס אין דער וועלט זענען צו יעדער צייט גרייט צו לעזען אַ געהיימניספולען מאָרד, אָדער גלאַט געפינען די שפּורען פון אַ פערברעכער, וואָס האָט זיך אַרויסגעדרעהט פונ'ם געזעץ.

און מען מוז צוגעבען, אַז די דעטעקטיווס פונ'ם סקאָטלאַנד יאַרד" זענען ווירקליך זעהר פעהיגע מענשען און אַז זעהר אָפט פאַלען זיי אויף מערקווירדיג קלוגע המצאות ווי אַזוי צו פאַקען אַ פערברעכער און לעזען די געהיימניס פון אַ מאָרד.

דער „סקאָטלאַנד יאַרד" קען זיך אָבער נישט אַריינמישען אין קיין מאָרד, אין קיין פערברעכען, וואָס ווערט בעגאַנגען אויסער די גרענעצען פון דער שטאָט לאָנדאָן. די לאָקאַלע פּאָליציי פון דער שטאָט, וואו דער מאָרד איז בעגאַנגען געוואָרען, מוז איינלאַדען דעם סקאָטלאַנד יאַרד זיך אַריינצומישען; אָבער עס טרעפט זעהר אָפט, אַז די לאָקאַלע פּאָליציי וויל נישט איינלאַדען דעם סקאָטלאַנד יאַרד, ווייל זי וויל דעם גאַנצען קרעדיט פאַר זיך, און דערפאַר בלייבען טאַקע אַ סך געהיימניספולע מאָרדען נישט געלעזט.

מיט אַ צעהן מאָנאַטען צוריק איז אין אַ שטעטעל, וואָס געפינט זיך פערציג מייל פון לאָנדאָן פאָרגעקומען אַזאַ פאַל:

אַ יונגער אָפיציר איז געזעסען אין אַ רעסטאָראַן מיט זיין ווייב, וועלכע האָט מיט אַ צייט צוריק געהאַט אַן אַנדער מאַן. דאָס פאָר פאָלק האָט בעשטעלט צוויי „קוראָפּאַטקעס", פעלד-הינער אַזעלכע. דער מאַן האָט פאַר זיך בעשטעלט אַ גרויסע קוראָפּאַטקע און פאַר דער ווייב — אַ קלענערע.

געבראָטען האָט מען די צוויי קוראָפּאַטקעס איינאיינעם, און ווען מען האָט זיי דערלאַנגט צום טיש, האָט דער אָפיציר פערזוכט זיין קוראָפּאַטקע און האָט זיך פערקרימט.

„דאָס פלייש האָט עפּעס אַ מאָדנעם גערוך" — האָט ער געזאָגט.

די ווייב האָט אויך אַ שמעק געטון און נאָכדעם ווי זי האָט צוגעגעבען, אַז דאָס פלייש האָט טאַקע אַ מאָדנעם גערוך, האָט דער אָפיציר געהייסען דעם דינער צונעהמען די צוויי פּאָרציעס און דערלאַנגען עפּעס אַנדערש.

מיט דריי שטונדען שפּעטער איז דער אָפיציר געשטאָרבען. און דאָס הינטעל זיינס, וואָס האָט אויך אויסגעפּיעט צו פערזוכען אַ שטיקעל פון דער געבראָטענער קוראָפּאַטקע, איז אויפ'ן צווייטען טאָג געפּגר'ט.

איז באַלד געוואָרען אַ טומעל. אַן אונטערזוכונג האָט בעוויזען, אַז דער יונגער אָפיציר איז געשטאָרבען פון פערגיפטעטע שפּייז. מען האָט אויסגעפונען, אַז די קוראָפּאַטקעס האָט מען קיין ענגלאַנד געבראַכט פון מאַנדזשוריען צוזאַמען מיט אַ גאַנצען טראַנספּאָרט עופות אַזעלכע, און אַז די אַנדערע איבערם טראַנספּאָרט זענען געווען גוטע און האָבען קיינעם נישט פערשאַט.

אַרום און אַרום איז די זאַך געווען אַ געהיימניס און מען האָט געדאַרפט האָבען זעהר געניטע דעטעקטיווס, וואָס זאָלען די געהיימניס אויפלעזען, אָבער די לאָקאַלע פּאָליציי האָט נישט געוואָלט איינלאַדען דעם סקאָטלאַנד יאַרד, און דערפאַר איז די געהיימניס געבליבען נישט געלעזט נאָך ביז היינטיגען טאָג. אין ענגלאַנד גלויבט מען אָבער, אַז ווען די דעטעקטיווס פונ'ם סקאָטלאַנד יאַרד וואָלטען זיך גענומען דערצו, וואָלטען זיי שוין די געהיימניס אויפגעדעקט.

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט איינע אַ פרוי מאַהאָן זיך געווענדעט אין סקאָטלאַנד יאַרד, אַז מען זאָל איהר העלפען אויסגעפינען די אורזאַכע פאַר וואָס איהר מאַן ווערט אַזוי אָפט פערשוואונדען פון דער היים. האָבען די דעטעקטיוו זיך גלייך גענומען צו דער אַרבייט און זיי האָבען אויסגעפונען, אַז ער האָט אויף אַ באַהן-סטאַנציע איבערגעלאָזען אַ פּעקעל און בעהמט איהם נישט אָפּ.

ווען מען האָט געעפענט דאָס פּעקעל האָט מען אינעווייניג געפונען פערבלוטיגטע פרויען-קליידער. עס איז געווען קלאָר, אַז דאָ איז בעגאַנגען געוואָרען אַ מאָרד און מען האָט געדאַרפט געפינען דעם קערפּער פונ'ם קרבן.

וואו צו זוכען דעם טויטען קערפּער האָט מען נישט געוואוסט. אָבער דער פערצווייגטער אַפּאַראַט פונ'ם סקאָטלאַנד יאַרד האָט אויסגעפונען, אַז נישט ווייט פון לאָנדאָן האָט דער מאַן אַ שטיבעל, וואוהין ער קומט פון צייט צו צייט.

נישט פערלירענדיג קיין איבעריגע צייט איז מען געקומען אין יענעם שטיבעל. צווישען שכנים האָט מען אויסגעפונען, אַז דאָרט האָט אַ לענגערע צייט געוואוינט אַ יונגע פרוי, אָבער זי איז ערגעץ פערשוואונדען געוואָרען און מען ווייסט נישט וואו זי איז.

דאָס שטיבעל איז פּוסט און קיינער וואוינט דאָרט נישט מעהר.

אין אַ הינטערשטען צימער פון דעם שטיבעל האָט מען געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ יונגער פרוי, האָט מען פערשטעהט זיך, דעם מאַן באַלד אַרעסטירט, אָבער ער האָט געזאָגט, אַז ער ווייסט נישט פון עפּעס צו זאָגען. געלייקענט שטיין און ביין.

אויפ'ן פינפטען טאָג האָט ער זיך מודה געווען.

אַן אַנדער פאַל איז געשעהען אַזוי:

אין אַ קאַסטען האָט מען געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ פרוי און אויך דעם טויטען קערפּער פון איהר קינד. דער מאַן האָט געוויינט און געקלאָגט און ווען ער האָט דערשמעקט, אַז מען איז איהם חושד אין'ם שרעקליכען מאָרד, האָט ער דאָס געלייקענט שטיין און ביין. זיין גאָר געוואונדערט ווי אַזוי מען קען איהם חושד זיין אין דעם.

די געניטע דעטעקטיווס זענען אָבער געווען זיכער, אַז ער איז דער שולדיגער און זיי האָבען זיך פערלעגט צו געפינען בעווייזען געגען איהם און זיי האָבען געפונען.

אין דעמזעלבען קאַסטען, וואו עס זענען געלעגען די צוויי טויטע קערפּערס, איז אויפ'ן דנא געווען אַ ביסעל טאַבאַק. דאָס דאָזיגע ביסעל טאַבאַק האָבען די דעטעקטיוו בעהאַלטען, ווייל זיי זענען געווען זיכער, אַז דאָס וועט זיי אַרויספיהרען אויף אַ שפּור. אַ אונטערזוכונג האָט בעוויזען וואָס פאַר אַ סאָרט דער טאַבאַק איז און ווי אַזוי ער הייסט; און דאָס איז געווען געניג, ווייל ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער מאַן רויכערט פונקט אַזאַ טאַבאַק און אַז ער לאָזט קיינמאָל נישט אַרויס די פּיפּקע פון מויל.

פאַר די געניטע דעטעקטיווס איז געווען קלאָר, אַז דער מאַן איז דער מערדער, און בעת ער האָט די צוויי טויטע קערפּערס פערפּאַקט אין קאַסטען האָט ער געהאַלטען אַ פּיפּקע אין מויל און ס'איז פון דאָרטען אַרויסגעפאַלען אַ ביסעל טאַבאַק.

דער מאַן האָט זיך מודה געווען.

אין'ם יאָהר 1922 איז אין לאָנדאָן געשעהען אַזאַ פאַל:

אויף אַן אייזענבאַהן-סטאַנציע האָט מען אין אַ קאַסטען געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ פרוי. מען האָט נישט געוואוסט ווער זי איז און מען האָט אויך נישט געוואוסט ווער ס'האָט זי דערהרג'עט. לעבען דעם טויטען קערפּער פון דער פרוי האָט מען געפונען עטליכע שמאַטקעלעך, צוריסענע שמאַטקעלעך.

ווען די דעטעקטיווס פון סקאָטלאַנד יאַרד האָבען זיך גענומען צו דער אַרבייט צו געפינען אַ שפּור, האָבען זיי זיך, ווי שטענדיג, געהאַלטען ביי דעם כלל, אַז וואָס שנעלער מען אַרבייט, אַלץ בעסער איז, ווייל דאָס וואָס מען קען אויסגעפינען אין די ערשטע צוואַנציג שטונדען קען מען נישט אויסגעפינען אין די נעקסטע צוואַנציג טעג אָדער וואָכען.

האָבען זיי באַלד געלאָזט דרוקען אין די צייטונגען די וועש, וואָס די ערמאָרדעטע האָט געטראָגען, און דורך דעם האָט זיך זיי באַלד איינגעגעבען פעסטצושטעלען ווער די ערמאָרדעטע פרוי איז און וואו זי האָט געוואוינט.

מען האָט אָבער נישט געקענט וויסען ווער דער מערדער איז.

דאַן האָט איינער פון די געניטע דעטעקטיווס פונ'ם סקאָטלענד יאַרד זיך גענומען ראַיען אין די צוריסענע שמאַטקעלעך, וואָס מען האָט אין קאַסטען געפונען און ער האָט זיך געכאַפּט, אַז איין שמאַטקעלע איז אַ שטיקעל פון אַ האַנדטוך, אויף דעם שמאַטקעלע זענען געווען אויסגענייט דריי בוכשטאַבען „ג ד י". דאָס איבעריגע איז געווען אָפּגעריסען.

דאָס האָט שוין געפיהרט אויף די ווייטערדיגע שפּורען. מען האָט אַרעסטירט אַ פערדעכטיגען מאַן וועלכער האָט זיך מודה געווען. אין געריכט האָט מען איהם געפונען שולדיג און מען האָט איהם פערמשפּט'ט צום טויט. דער אורטייל איז געווען — מען זאָל איהם אויפהענגען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אַוונד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

רעכט און לעבען
יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

שטרענגע שטראָפען פאַר נישט אָפּהיטען די געזעצען

וועגען אַרבייטס־צייט אין האַנדעל און אין דער אינדוסטריע

דער אוסטאַוו פון 18 דעצעמבער 1919 וועגען דער אַרבייטס־צייט אין האַנדעל און אין דער אינדוסטריע איז קיינמאָל ניט געהעריג אָפּגעהיטען געוואָרען. בפרט האָט מען איהם גרינגגעשעצט אין די דראָבנע־ע אונטערנעהמונגען. אויב ס'איז אַמאָל צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל געגען אַן אונטערנעהמער און ס'איז שוין גאָר דערגאַנגען צום געריכט האָט עס זיך כמעט אַלעמאָל געענדיגט מיט אַ קליינע געלד־שטראָף.

עטוואָס שאַרפערע סאַנקציעס האָבען אין אַזעלכע פאַלען אָנגעהויבען אָנצווענדען ערשט די געשאַפענע אַרבייטס־געריכטען.

אַ קאַרדינאַלע ענדערונג אויפ'ן דאָזיגען געביט איז אָבער אַריינגעטרעטען מיט'ן מאָמענט ווען ס'איז געזעץ־קרעפטיגט געוואָרען די נאָוועלע פון 7־טען נאָוועמבער 1931 צום אַרטיקעל 18 פון אויבענדער מאָנטען אוסטאַוו.

לויט'ן אָנגעוויזענעם מאָדיפיצירטען אַרטיקעל אין איבערטרעטען די פערפליכטענדע פאָרשריפטען וועגען אַרבייטס־צייט אין אַ האַנדעלס אָדער אינדוסטריע־אונטערנעהמונג פערמשפּט צום ערשטען מאָל נור אַ געלד־שטראָף אין דער הויך פון 2 הונדערט ביז 1 טויזענד זל.

ביי אַן איבערחזרונג פון זעלבען פערברעך ווערט שוין אָנגעווענדעט אומבעדינגטע אַרעסט אויף אַ טערמין פון 2 וואָכען ביז 3 חדשים, מילדערע אומשטענדען קאָנען אין ביידע פאַלען נישט אָנגעווענדעט ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער 1932.

צו משפּטען אין ערשטען פאַל זענען בערופען די אַרבייטס־אינספּעקטאָרען.

האָבען זיך טאַקע אויף דעם סמך די אַרבייטס אינספּעקטאָרען לעצטענס גענומען ענערגיש פערפאָלגען די איבערטרעטונגען פון די אַרבייטס־צייט בעשטימונגען. אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט ווערט אָבער געשאָנקען די קלענערע ווערקשטאַטען און קרעמלעך. טאָג־טעגליך לאָזען זיך איבער די דאָזיגע „אונטערנעהמונגען" פּאָליצי־אַנטען און גאַנץ אָפט אַפילו די אַרבייטס־אינספּעקטאָרען בכבודם ובעצמם, און מ'שטעלט צוזאַמען מאַסען פּראָטאָקאָלען. שפּעטער פערמשפּט מען אויף דעם גרונד די „פאַבריקאַנטען" פון 2 האַנט־זאָקען־מאַשינדלעך, אָדער די „סוחרים" פון אַ גראָשענדיג פּוטער־געוועלבעל מינדעסטענס צו 2 הונדערט גילדען שטראָף.

די פערצווייפלונג פון די פערמשפּטע איז זיך גאָר נישט פאָרצושטעלען. קיין עצה פאַר זיי איז אָבער נישט פערהאַן. דאַרף דעריבער יעדער בעל־מלאכה און קרעמער זעהען שטרענג אָפּצוהיטען די דערמאָנטע פאָרשריפטען,

י. אינפעלד.

נייע און געענדערטע געזעצע

אין דזש. אוסטאַוו נומער 10 פון 13. פעברואַר 1932 איז פערעפענטליכט געוואָרען אַן אוסטאַוו לויט וועלכען ס'ווער'ען געענדערט אַ רייה פאָרשריפטען פון קאָדעקס, פון דער פּוּ אונז פערפליכטענדער שטראָף־פּראָצעדור.

מיר ווילען דאָ ברענגען בלויז די וויכטיגסטע ענדערונגען.

פאַשילקאָווי אָנקלאַגער

אויב די פּראָקוראַטור ענטזאַגט זיך אונטערצוהאַלטען אַ בעשולדיגונג, קאָן דער געליטענער זיך ווענדען אין אַפּעלאַציע־געריכט וועגען אַן ערלויבניש אונטערצושטיצען די בעשולדיגונג אַלס אַזוי גערופענער פאַשילקאָווי אָנקלאַגער.

די דאָזיגע בקשה האָט געמעגט ביזאַהער דער געליטענער אַליין שרייבען און אונטערשרייבען, לויט דער נייער מאָדיפיקאַציע וועט פון 1 מערץ ד. י. אַזאַ בקשה מוזען אונטערגעשריבען ווער'ען דורך אַן אַדוואָקאַט.

בעפרייט פון שווערען

ביז איצט זענען בעפרייט געווען פון דער פליכט צו שווער'ען אַלס עדות: מינדעריעהריגע ביז 14 יאָהר, גייסטיג קראַנקע און פערדעכטיגע אין בעגיין דעמזעלבען פערברעך. לויט דער נייער נאָוועלע וועלען אויך ווער'ען בעפרייט פון אַ שבועה גייסטליכע פון אַלע געזעצליך אַנערקענטע רעליגיעס אַלזאָ אויך רבנים.

„אייזערנע" בריף

ביז איצט האָט אַ בעשולדיגטער אין בעגעהן אַ געוויסען פערברעך וועלענדיג בעקומען „אַן אייזערנעם בריף" זיך געמוזט וועגען דעם ווענדען אין אַפּעלאַציע־געריכט.

די נייע נאָוועלע גיט דאָס רעכט צו ערטיילען אַזאַ שוץ־בריף יעדעס געריכט.

אָנגעבען עדות

לויט'ן ביזאיצט גילטיגען כלל, האָט אַ בעשולדיגטער געקאָנט אָנגעבען עדות נאָכ'ן דערהאַלטען דעם בעשולדיגונגס־אַקט, ווען ד'האָט נאָר אַליין געוואָלט.

לויט דער איינגעפיהרטער נאָוועלע ווערט די רעכט פון אַן אָנגעקלאָגטען אָנצוגעבען עדות בעגרענצט מיט אַ טערמין פון פערצעהן טעג.

—על.—

צי זענען חברות און שטיבלעך בעפרייט פון לאָקאַל־שטייער?

יאָהר־יעהרליך אין דער צייט, ווען ס'ווער'ען פונאַנדערגעשיקט די נאָקאַזען וועגען לאָקאַל־שטייער, ענטשטייען צווישען די מאַגיסטראַטען און אַ טייל בירגער פערשידענע מיספערשטענדנישען אויפ'ן באָדען פון דער דערמאָהנטער אויסמעסטונג.

ס'האַנדעלט זיך דאָ וועגען לאָקאַלען פערנומענע דורך פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, אויף בילדונג, וויסענשאַפטליכע און רעליגיעזע צוועקען, וועלכע זענען לויט'ן אַרטיקעל 3 פון אוסטאַוו פון 2 אויגוסט 1926 וועגען לאָקאַל־שטייער בעפרייט פון דער פליכט צו צאָהלען דעם דאָזיגען שטייער, פיל מאַגיסטראַטען ווילען אָבער נישט וויסען פון קיין שום גליקען און בעלאַסטען מיט'ן לאָקאַל־שטייער די פאָרשטעהער פון די דערמאָהנטע אינסטיטוציעס אָדער די אינסטיטוציעס גופא.

מילא די פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס פיהרען דאָך זייער טעטיגקייט אויפ'ן סמך פון בעשטעטיגטע סטאַטוטען. שטעלט מען פאָר די דאָזיגע סטאַטוטען, מוזען זייערע לאָקאַלען דאָך בעפרייט ווער'ען פון שטייער.

דעסטגלייכען קומט אויך אָן פערהעלטנישמעסיג נישט שווער צו בעפרייען פון שטייער די לאָקאַלען, וועלכע זענען פערנומען אויף בילדונגס אָדער וויסענשאַפטליכע צוועקען (שוהלען, ביבליאָטעקען).

גאַנץ אַנדערש איז אָבער אין די פאַלען, ווען ס'געהט וועגען בעפרייען פון לאָקאַל־שטייער בתי תפילות.

הגם דער פונקט 1 אַרטיקעל 2 פון דער אויספיהר פעראָרדנונג פון פינאַנץ מיניסטער פון 29. דעצעמבער 1926 (דזש. אוסטאַוו נ. 12, פּאָז. 95) זאָגט בפירוש, אַז לאָקאַלען, וועלכע זענען בעשטימט אויף שטענדיגע בתי תפילות דאַרפען נישט בעצאָהלען קיין לאָקאַל־שטייער, אינטערפּרעטירען אָבער די מאַגיסטראַטען דעם טערמין „בתי תפילות" גאַנץ פערשידענאַרטיג.

טייל מאַגיסטראַטען האַלטען, אַז אין דעם פּרט דאַרף בעטראַכט ווער'ען פאַר אַ בתי תפילה נאָר אַזאַ מקום קדוש, וואָס געפינט זיך אין אַ ספּעציעלען בנין. אַנדערע ווידער אַנערקענען אין אַזאַ פאַל פאַר אַ בית תפילה נאָר אַזעלכע שטיבלעך אָדער חברות, וועלכע זענען לעגאַליזירט אַלס געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציע און ווילען דעריבער נישט בעפרייען פון לאָקאַל־שטייער די יעניגע בתי תפילות, וועלכע זענען טעטיג אויפ'ן סמך פון דערלויבנישען, אויסגעשטעלט אויפ'ן נאָמען פון אַ פיזישען פערזאָן.

ביידע שטאַנדפּונקטען שטעהען אין אַ בפירושע סתירה צום געזעץ.

דאָס קוואַליפיצירען אין פּרט פון לאָקאַל־שטייער אַ מקום קדוש פאַר אַ בית תפילה איז נישט אָפּהענגיג פון דעם אומשטאַנד, צי ר'געפינט זיך אין אַ עקסטרע בנין אָדער אין אַ געוועהנליכען לאָקאַל און אויך נישט פון דעם אומשטאַנד, צי די ערלויבניש איז אויסגעשטעלט אויף אַ יורידישען אָדער פיזישען פערזאָן.

קוים ווערט דער לאָקאַל בענוצט אויף אַ שטענדיגען בית תפילה און נישט אויף קיין אַנדערען צוועק, מוז ער אומבעדינג בעפרייט ווער'ען פון לאָקאַל־שטייער.

א—ד.

וויכטיגע טשעק־געזעצע

ווער האָט רעכט אויסצושטעלען טשעקען?

לויט'ן אַרטיקעל 27 פון טשעקען־דעקרעט קאָן יעדער ציוויל־רעכטליך טאַט־פעהיגער בירגער, אָהן אונטערשייד פון שטאַנד, נעהמען אויף זיך טשעק־התחיבות, אַלזאָ יעדער איינער, וואָס איז נאָר אַלט פולע 21 יאָהר מעג אויסשטעלען טשעקען.

צי מעג אַ באַנק אויסצאָהלען אַ פאָרגעשטעלטען טשעק ראַטעסווייז?

צוליב'ן אַלגעמיינעם איצט הערשענדיגען מאַנגעל אין צאָהלונגס־מיטלען זענען פיל בענק נישט ביכולת אויסצוצאָהלען מיט אַמאָל די זיי פאָרגעשטעלטע טשעקען. לייגען זיי דעריבער פאָר די בעזיצער אויסצוצאָהלען די בעטרעפענדע סומע אין עטליכע ראַטעס. פיל בעזיצער פון אַזעלכע טשעקען ווילען בשום אופן נישט איינגיין אויף די דאָזיגע פאָרשלאַגען, ברעכען טאַקע גאַנץ אָפט אויף דעם באָדע קאָויס סכסוכים און אַוואַנטורעס.

פרעגט זיך אַלזאָ צי איז אַזאַ האַנדלונג פון אַ באַנק־אינסטיטוציע אין הסכם מיט די פערפליכטענדע פאָרשריפטען. אָהן אַ צווייפעל יאָ. זאָגט דאָך דער אַרטיקעל 18 גאַנץ בפירוש אַז אַ טשעק־בעזיצער טאָר זיך נישט ענטזאַגען אָנצונעהמען אַ טיילווייזע בעצאָהלונג.

אין אַזאַ פאַל איז די געגעבענע באַנק־אַנשטאַלט בערעכטיגט צ ופערלאַנגען אַז די אויסגעצאָהלטע ראַטע זאָל בעצייכענט ווער'ען אויפ'ן טשעק און אַ חוץ דעם זאָל אויף דער דערהאַלטענער סומע אויך אַרויסגעגעבען ווער'ען אַ בעזונדערע קבלה־

צי ווערט געמינדערט די קראַפט פון אַ טשעק, אויב אַן אונטערשריפט ווערט קוועסטיאָנירט?

פערהאַן טשעקען, אין וועלכע די אויסשטעלונג טאָלט בערעכטיגט צו פערלאַנגען אַז די אויסגעצאָהל אַבליגאַ האָט אויך זיך גענומען אַ מינדעריעהריגער.

אין ביידע פאַלען זענען די איבעריגע ריכטיגע און גילטיגע אונטערשריפטען יאָ פערפליכטענד.

—די—

פלוצלינג־פערשטאָרבענער שוהל־שמש

גיט איז אַ חלום צו וויסען אַ שכן, וואו זיין געלט געפונט זיך

צי קאָן אַזאַ עדות־זאָגען פון שכן דינען אַלס בעווייז אין אַ ציוויל־פּראָצעס

אט די דאָזיגע האַרבע שאלה וועט די טעג מוזען פסק'נען דאָס לאָדזער קרייז־געריכט

אַ קנאַפּ פערטעל יאָהרהונדערט איז זיינוועל גימפּעל געווען שמש אין איינעם פון די היגע גרעסערע בעלי־בתישע בתי־תפילות.

אַ שמש ווי די מעשה איז, רייבט זיך אויף אַלע שמחות און ר"ל, אויף לוויות און רייבט זיך אויס ביי אַלע געלעגענהייטען זיינע פאַר גילדען.

איז טאַקע נישט קיין וואונדער, וואָס אויך ר' זיינוועל גימפּעל האָט אין משך פון זיינע 25־יעהריגע קהל'שע סלוזשבע אָנגעריבען אַ שיין ביסעל געלד.

וועט ער דאָך נישט האַלטען אַזאַ אוצר ביי זיך אונטער'ן שעניק, האָט ער מסתמא די מאַטנאַ אַוועקגעגעבען אויף ציגזען צו איינעם פון די אָנגעזעהענסטע און רייכסטע מתפללים פון זיין שוהל.

לעבען מיר דאָך איבער קאַטאַסטראָפאַלע צייטען, ווען די גרעסטע מאַגנאַטען ווערען איבער נאַכט דלפנים, ווען די אייזען־שטאַרקסטע און פעלזען־פעסטע פירמען צוקרישלען זיך, ווי פּרוכנע־בעטען, טאָ אויף וועלכע בסים זאָל זיך דווקא האַלטען דאָס פּטחות פון זיינוועל־גימפּעלס בעל־חוב?

האָט מען טאַקע לעצטענס אָנגעהויבען צו מורמלען אין שטעטעל, אַז מיט'ן שטיבעלדיגען ראָטשילד האַלט גאָר שמאָל, אַז אַ ליאַדע טאָג וועט ער דערציילען זיינע קרעדיטאָרען דעם צווייטען פּסוק פון שיר השירים.

זיינוועל־גימפּעלען איז נעבעך געוואָרען האַרב אין דער נאָז, ער האָט אָפּגעהאַלטען אויפ'ן שפּריגג אַ פערטרוילעכע קאָנפערענץ מיט זיין בני־בית און עס איז געוואָרען בעשלאָסען אַז מ'מוז שוין אַוועקלויפען צום גביר אָפּנעהמען דאָס געלד און עס אַוועקטראָגען אין זיכערערע הענט און וואָס קאָן שוין זיין זיכערער, ווי ביים גבאי פון שוהל, אגב אויך אַ ירא א גביר־אַדיר, מיט אַן אָנגעפּאַקטע מאַנופאַקטור־קראָם, און אַן אייגענע ריזיגע האַלבע מויער. געזאָגט און געטון. זיינוועל־גימפּעל האָט זיך אָנגעטון די שבת'דיגע זשיביצע מיט'ן טיפען קאַשקעט, גענומען די רויט פאַטשיילע איז קעשענע און קושענדיג די מזוזה תיכף אַוועקגעלאָפען איבערטראָגען דאָס געלד פון איין אָרט אויפ'ן צווייטען.

געשעהט אָבער אַן אומגליק, זיינוועל־גימפּעל פאַלט אַנידער אין מיט־גאַס און גיט פלוצלונג אַ שטאַרב אַוועק. מילא פערפאַלען, געשטאָרבען איז געשטאָרבען, די אַלמנה מיט די יתומים האָבען נעבעך אָפּגעקלאָגט די שבעה און באַלד נאָך דער שבעה זיך אַוועקגעלאָזט אָפּנעהמען דאָס געלד. פערשטייט זיך, אַז קודם כל האָבען זיי זיך געווענדען צום ערשטען בעל בטוח.

דערהערענדיג אַז ס'גייט וועגען די קליינגערס, האָט זיך יענער אַ זעץ אַרויפגעגעבען אויף דער פערטרויערטער משפחה, מיט אַ ירגזון: דאָס קעהר אַ חוצפה, אַ געמיינקייט, וואָס הייסט צוריקגעבען געלד. זיינוועל־גימפּעל ע"ה האָט עס דאָך שוין אָפּגענומען ביז אַ גראָשען!

לויפט מען דאָך שנעל אַוועק צום גבאי פון שוהל, דערצעהלט ער, אַז אמת, זיינוועל־גימפּעל האָט איהם טאַקע עפּעס געזאָגט וועגען געלד, אָבער ער האָט עס נאָך נישט דערהאַלטען.

בלייבט איבע', אַז נישט אַנדערש, נאָר ד' זאַך האָט געקאָנט געשעהן אַזוי:

זיינוועל־גימפּעל האָט דאָס געלד טאַקע אָפּגענומען פון ערשטען בטוח און עס געגאַנגען גלייך אַוועקטראָגען צום גבאי, נאָר אויף'ן וועג איז ער אַוועקגעפאַלען, זענען דאָך צו איהם צוגעלאָפען פערבייגעהענדע מענשען מינטערען, מסתמא האָט איהם אויך אָנגעהויבען צו מינטערען עפּעס אַ גנב, און האָט איהם דאָס געלד אַרויסגעמינטערט.

קומען אָבער צוגיין צוו'י אָנגעזעהענע און בעגלויבטע יודען וועלכע פערזיכערען, אַז זיי האָבען מיט'ן שמש גערעדט אַ רגע פאַר'ן טו"ט, אַז אין זייער געגענוואַרט איז ער אַוועקגעפאַלען און אַז אַ חוץ זיי האָט זיך צו איהם קיינער נישט דערנעהנטערט ביז מ'האָט איהם טויטערהייט אַהיימגעבראַכט. וויבאַלד אַזוי הייסט עס, אַז איינער פון זיי ביידע, אָדער דער ערשטער בעל בטוח, אָדער דער שוהל־גבאי זאָגט ליגען.

רופט מען דאָך זיי צו אַ דין תורה, טענה'ן זיי דאָסזעלבע: דער ערשטער: שוין אָפּגעגעבען; דער צווייטער: נאָך נישט דערהאַלטען.

מילא, אַז דער צווייטער טענה'ט: נאָך נישט דערהאַלטען, לייגט זיך דאָס נאָך אפשר אויפ'ן שכל. ווי איז אָבער דאָס דערהערט געוואָרען אין די היינטיגע צייטען, ווען איבער אַ זלאָטע מאַכט אַ גביר אַ שהחיינו, אַז מ'זאָל צו עמיצען קומען מאָהנען אַ חוב זאָל ער תיכף עפּענען דעם טייסטער און אויפצייהלען אויפ'ן טיש די שולדיגע סומע בפּרט, אַז די גאַנצע שטאָט ווייסט, אַז דערזעלבער בעל דבר האָט דווקא אַ שווערע האַנד, אַז אפילו אין די גילדענסטע צייטען האָט מען אויך געמוזט פריהער צורייסען דריי פאָר אייזערנע זוילען ביז ס'איז געלונגען פון איהם אַרויסצוקריגען אַ גילדען.

האָבען זיך טאַקע די פרומע רבנים לאַנג געבראָכען זייערע קלוגע מוחות און געזוכט אַ מיטעל ווי אַזוי צו כאַפּען דעם בעל דבר אויפ'ן האַטשיק.

מסתמא האָט שוין זיינוועל־גימפּעל לענגער נישט געקאָנט איינליגען אין קבר און זיך רוהיג צוזעהען ווי די אָרימע דיינים מאַטערן זיך נעבען, האָט ער זיך אַנומעלט אויפגעכאַפּט און געקומען נאָך האַלבע נאַכט צו זיין אַלמנה און איהר איבערגעגעבען דעם גאַנצען סוד:

די אָפּגעשפּאָרטע פופצעהן הונדערט דאָלאַר געפינען זיך טאַקע ביים זעלבען דבר אחר. ווען ר'איז געקומען צוריקמאָהנען דעם חוב, האָט זיך דער דאָזיגער צדיק אין פעלץ געמאַכט אינגאַנצען געפּגר'ט, און ערקלערט, אַז ר'הויבט נישט אָן צו וויסען פון קיין שום געלד. פון דער תשובה האָט דעם אָרימען זיינוועל־גימפּעל גענומען שווינדלען פאַר די אויגען, ער איז דעמאָלט אַרויס אויף דער גאַס, אָפּגעלאָפען ווי משוגע עטליכע הייזער און אַוועקגעפאַלען און פון האַרץ־קלעמעניש אַוועקגעשטאָרבען, פאַרטאָג איז די אַלמנה אַוועק צו די דיינים און איבערגעגעבען די מעשה.

זאָגען די רבנים: מיר פערשטייען טאַקע אויך אַז אַזוי האָט געמוזט זיין, מ'דאַרף דאָך אָבער האָבען דערויף בעווייזען.

איהר — טענה'ן זיי איין מיט דער אַלמנה — זענט דאָך נאָר אַ יודענע און אַ שטיקעל נוגע אין עסק, צווייטענס איז אַ חלום אַ נאַר...

אַפּנים, אַז זיינוועל־גימפּעל האָט פערשטאַנען די פערלעגענהייט פון די רבנים, האָט ער זיך נישט געפוילט און אָפּגעשטאַט אַ וויזיט דאָס מאָל שוין זיין געוועזענעם שכן זרח טאַבאַק־שמעקער און אויך פאַר איהם ענטפּלעקט דעמזעלבען סוד.

אַזוי ווי די אַלמנה האָט זיך דערוואוסט, אַז זי קען זיך שטיצען אויף אַ לעבעדיגען ע"ות, איז זי שוין געוואָרען ביי זיך פעסטער, דאַרף זי שוין איצט הייסט עס, נישט מעהר בעטען קיין רחמים, ז יקאָן שוין פאָדערען דין.

האָט זי טאַקע דעם ענין אַרויסגענומען פון בית־דין שטיבעל און דורך אַן אַדוואָקאַט איבערגעטראָגען אין היגען קרייז־געריכט.

וועלען מיר טאַקע בקרוב הערען, ווי אַזוי דאָס געריכט וועט זי בעציעהען צו אַזאַ אָריגינעל ע"ות זאָגען און צי עס וועט אויף דעם סמך די געפאָדערטע פופצעהן הונדערט דאָלאַר'דיגע סומע צומשפּטען.

ארגוס.

—=}:o:{=-

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
יז
24
אדר א׳ תרצ״ב

פעברואר
זון-אויפגאנג 6.46
זון-אונטערגאנג 4.54

פון האנדעלס-געריכט

אופדלאשטש פון דער לאדזער האנדעלס=באנק פערלענגערט אויף 3 חדשים. — פירמע „גוסטאוו געשנער, יורשים" רעגולירט אויף 20 פראצענט

אין פעברואר פ. י. האָט דאָס האַנדעלס-גע-ריכט פערעפענטליכט אַנ׳אופאַדלאַשטש דער פירמע „גוסטאַוו געשנער, יורשים", פאַרבערייַ און אַפּרע-טור־בעזיצער (קיליגסקא 22).

סוף יאַנואַר ד. י. האָט די פירמע פאָרגעלעגט די בעלי חובות צו רעגולירען די חובות אויף 20 פראצענט.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָט דאָס געריכט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט. דער פירמע איז צוריקגע-שטעלט געוואָרען די סוחרישע עהרע.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאַדלאַשטש פון דער לאָדזער האַנדעלס־באַנק, האָט דער ריכטער־קאָמי-סאַר זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ ביטע, צו פערלענגערען דעם טערמין פון קאָנטראָלירען די פרעטענזיעס אויף נאָך 4 חדשים, מחמת נישט אַלע גלויביגער האָבען זי דבעוויזען צו רעגיסטרירען.

דאָס געריכט האָט געגעבן אַ ז... טערמין אויף ווייטערדיגע דריי חדשים.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אופאַלאַשטש פון דער פירמע „ישראל הערש קונסקי", פערפּומ-פאַ-בריק (סקווערצאָווא 18) האָט דער סינדיק געבעטען דעם געריכט, צו דערלויבען די פאַבריק צו פערפאַכטען.

דאָס געריכט האָט די ביטע אָפּגעוואָרפען, מחמת דער פאַכטער מאַריאַן פינטשעווסקי גיט נישט קיין געהעריגע גאַראַנטיעס.

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאַגיסטראַט איז מודיע, אז היינט, דעם 22 פעברואר הויבט מען אָן אויסצאָהלען די דרינגענדע שטיצע פאַר׳ן חודש פעברואר, פאַר די אַרבייטס-לאָזע, וועלכע האַלטען אויס אַ פאַמיליע.

נישט פערהייראַטע האָבען נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע. די אויסצאַהלונגען קומען פאַר אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס-אַמט פאַר אַר-בייטסלאָזע, זשעראָמסקי 74 פון 9 פריה ביז 2 בייטאַג, לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, מיטוואָך, 24 פעברואַר די נעמען וואָס הויבן זיך מיט די בוכשטאַבען:

LŁMNO

דאָנערשטאָג, 25 פעברואַר:

PRS

פרייטאַג, 26 פעברואַר:

TUWZŻ

פאר׳ן פאבאר פון יאהרגאנג 1911

(א) אין דער פ. ק. או. ווערט צוגעגרייט די אַרבייט צום פאָבאָר פון 1911 יאָהר גאַנג. ס׳וועט אויך פעסטגעשטעלט ווערען דער צוזאַמענשטעל פון דער פאָבאָר-קאָמיסיע. אין די נאָהענטסטע טעג וועט פערטיג ווערען דער פאָבאָר-קאַלענדאַר, לויט וועלכען די פאָבאָראָווצעס וועלען זיך דאַרפען צו-שטעלען צו די פאָבאָר-קאָמיסיעס.

א „געטרייע שוועסטער" וואס בעגנבעט איהרע בעלי הבתים

און שטיצט איהרע ברידער

אויף פעטריקאָווער 56 ביי דער פאַמיליע העכט קאָפּ, האָט לעצטענס אָנגעהויבען פעהלען געלד פון דער קאַסע. די לעצטע טעג זענען פון דער קאַסע פערשוואונדען געוואָרען 3.500 זל. אַ בראַנ-זאַלעטקע מיט בריליאַנטען, 18 דאָלאַר און צוויי בריליאַנטענע פינגערלעך.

דער פערדאַכט איז געפאַלען אויף דער דינסט לובא טערנער, וועלכע דינט ביי די העכטקאָפּס ערשט 8 חדשים. זי איז אַרעסטירט געוואָרען, און ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז זי ביי דער פאָליציי נישט קיין פנים חדשות, מחמת זי געפינט זיך אין דער קאַרטע טעקע. זי האָט אין יאָהר 1928 בע-גנב׳עט די פאַמיליע מאַליניאַק, אויף פּשעיאַזד 30 אויף 10 טויזענד זל. פאַרוואָס זי איז אָפּגעזעסען 2 יאָהר אין תפיסה.

בעת דער רעוויזיע, איז אין דער קיך גע-פונען געוואָרען אַ שפּאַר־ביכעל פון פ.ק.א. אויף 2 טויזענד זל., 2 הונדערט זל. און 5 דאָלאַר.

ס׳זענען ביי איהר געפונען געוואָרען דאַנק־בריף פון איהרע ברידער, פאַר דער שטיצע, וואָס זי האָט זיי געשיקט. איין ברודער פון קעלץ דאַנקט איהר פאַר דעם, וואָס זי האָט איהם איינגעאָרדענט אַ שניידער־וואַרשטאַט.

די דינסט האָט זיך מודה געווען, אַז דאָס האָט זי זיך „געטיילט" מיט די בעלי־הבתים, און איז דערפאַר איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

ליקווידירט דעם שטרייק אין דער „שלעסערישער מאנופאקטור"

(אג) די פערגאַנגענע וואָך איז אין דער „שלעסערישער מאַנופאַקטור" אויסגעבראָכען אַ שטרייק צוליב דעם, וואָס די אַדמיניסטראַציע פון דער פאַבריק האָט אדורכגעפיהרט אַ רעאָרגאַני-זאַציע פון דער אַרבייט, לויט וועלכער די צאָהל וועב-שטוהל, וואָס ווערען בעדינט דורך איין אַר-בייטער איז פערגרעסערט געוואָרען אויף 100 פראָצענט.

צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט פון איהר שטאַנדפּונקט נישט געוואָלט אָפּטרעטען, און צוליב די שוואַכע אויסזיכטען אויף ערפאָלג, זענען די אַרבייטער נעכטען צוריקגעטרעטען צו דער אַרבייט.

פאסט-מארקען איז אויך אנ׳עסק

ווען איז דאס געווארען געווארען, — אַז מ׳כאַפּט נישט ביי דער האַנד

(אג) די לאָדזער פּאָסט-אַמטען אין פערשי-דענע פונקטען פון דער שטאָט, געפינען זיך אין זעהר ענגע לאָקאַלען, וואו ס׳געפינען זיך שטענדיג זעהר פיל אינטערעסאַנטען.

נעכטען פאַרמיטאָג איז אין דער פּאָסט-פיליע אויף זאַכאָדניאַ גאַס אויך געווען פול מיט מענשען. צום פענסטערל וואו ס׳ווערען פערקויפט פּאָסט-מאַרקען איז צוגעגאַנגען אַ יונגערמאַן און גענבעטען פּאָסט מאַרקען פאַר 500 זלאָטיס. דער בעאַמטער האָט נישט געהאַט ביי זיך אַזוי פיל מאַרקען און איז אַריינגעגאַנגען אין צווייטען צימער. אין דעם מאָמענט האָט דער יונגערמאַן, וואָס איז געשטאַנען ביים פענסטערל אריינגעשטעקט די האַנד און גע-וואָלט צונעמען די מאַרקעס וואָס זענען געלעגען אויפ׳ן טיש. מ׳האָט אָבער דאָס בעמערקט און דעם „האָניג-פויגעל" מיט זיינע שותפים פערהאַלטען. די חברה-לייט זענען בעקאַנט דער פאָליציי פון זייערע מעשים-טובים. דאָס זענען: קאַזשימיעזש נאָוואַק (שצראָקאָווסקא 36) עדוואַרד וואַלטשאַק (פּאַוויע 2) און ראָמאַן שיטקאָווסקי (דוואָרסקא 42) די אַרעס-טירטע זענען אַריינגעזעצט געוואָרען אין טורמע.

א שטייער אויף א שטייער

וועט דער מאַגיסטראַט נעמען פאר בענוצען עלעקטריע

(א) אין הסכם מיט דעם בעשלוס פון שטאָט-ראַט, טרעט דער מאַגיסטראַט צו איינצומאַהנען דעם קאָמונאַלען צושלאַג צום מלוכה-שטייער פון עלעקטרישען שטראָם 10 פראָצ. פון דער רעכ-נונג. פון די דאָזיגע 10 פראָצ. וועט דער מאַ-גיסטראַט נעמען אַ לאָקאַלען צושלאַג-שטייער 10 פראָצענט. בעפרייט פון דעם צושלאַג-שטייער זענען די לאָקאַטאָרען פון איין און צוויי שטובינגע וואוינונגען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) קאַספּערקאָוויטש (זגערזשער 54), סיס-קיעוויטש (קאָפּערניקא 26), זונדעלעוויטש (פּעטרי-קאָווער 25), סאַקאַלעוויטש (פּשעיאַזד 19), ליפּיעץ (פּעטריקאָווער 193), ריכטער און לאַבאַדא (11 ליסטאָפּאַד 86).

58.000 זל. פאר לאדזער ארבייטסלאזע

האט די וואיעוואודזטווע איבערגע-שיקט דעם מאגיסטראט

(2) די וואָיעוואָדזטווע האָט נעכטען אי-בערגעשיקט דעם לאָדזער מאַגיסטראַט 58.000 זל. וואָס איז בעשטימט געוואָרען פאַר דער הילף-אַקציע פאַר אַרבייטסלאָזע אויפ׳ן חודש פעברואַר.

געקינדיגטע טראמוויי-ארבייטער בעקומען שטיצע פון ארבייטסלאזען-פאנד

קאנפערענץ פון א דעלעגאציע מיט׳ן וויצע-דיר. רינג

(2) די געקינדיגטע טראַמוויי-אַרבייטער, וואָס זענען צוליב׳ן לעצטען טראַמוויי-שטרייק אָפּ-געזאָגט געוואָרען פון דער אַרבייט, האָבען זיך נעכטען פערזאַמעלט אין דער טראַמוויי-רעמיזע, פערלאַנגענדיג פון דער דירעקציע, מ׳זאָל זיי אויס-צאָהלען פאַר דריי חדשים, און מ׳זאָל זיי אַרויס-געבען בעשייניגונגען צום אַרבייטסלאָזען-פאָנד, כדי זיי זאָלען קענען בעקומען אַרבייטסלאָזען-שטיצע.

די דירעקציע האָט אַרויסגערופען פאָליציי, וועלכע האָט די מאַסע בעזייטיגט פון דער רע-מיזע. צוגעלאָזט איז נאָר געוואָרען אַ דעלעגאַציע פון דריי פערזאָן.

וויצע דירעקטאָר רינג, האָט דער דעלעגאַציע ערקלערט, אַז די פראַגע וועגען די 3 חדשים קינ-דיגונג, וועט בעהאַנדעלט ווערען אויף דער נאָהענט-סטער זיצונג פון אויפזיכטס-ראַט, דאַגעגען איז די דירעקציע גרייט אַזויפאָרט אַרויסצוגעבען די אַר-בייטסלאָזע טראַמוויי-אַרבייטער בעשייניגונגען צום אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

שפּעטער איז אין פעראיין פון די טראַמוויי-אַרבייטער פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג, אויף וועל-כער די דעלעגאַטען האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון זייערע אונטערהאַנדלונגען מיט׳ן וויצע דיר. רינג.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

דזשעק רעכטצייט׳ס מאטא:

מיט פרייליכקייט, זינגען און טאַנצען — לעבט מען אויף דער וועלט.

היינט, מיטוואך — גרויסע פאלקס-פארשטעלונג צו פאפולערע פרייזען פון 80 גר. ביז 2,50 זל.

דזשעק

רעכטצייט

אין דער גרויסער שלאַגער-אָפּערעטע

יאנקעלע כוואט

20 שלאַגער-נומערן איינער שענער פון 2-טען

מיט דעם אָנטייל פון דער גוט-בעקאַנטער אַרטיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 11–2 מיטאָג און פון 4 נאָכמ.

וועגען צוגאב-אבצאהלען פון גארן-טראנספארטען קיין רומעניען

(—) די פעראינטערעסירטע ווירטשאַפטליכע קרייזען האָבען מיטגעטיילט די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, אַז אין די לעצטע צייטען זענען פאָרגע-קומען פאַלען ווען אויף דער גרעניץ-סטאַציע אין שניאַטין האָט מען גענומען צוגאָב-אָפּצאָהלונגען פאַר איבערפיהרען וויגאַניע-גאַרן קיין רומעניען, נישט קוקענדיג דערויף וואָס דער גאַנצער טאַריף איז בעצאָהלט געוואָרען אין לאָדז.

צוליב דעם, וואָס די דאָזיגע נייע אָפּצאָהלען ברענגען צו גרויסע פערלוסטען פאַר די לאָדזער עקספּאָרטערען, האָט זיך די האַנדעלס-קאַמער גע-ווענדעט צו דער סטאַניסלאַוואָווער באַהן-דירעק-ציע, אז מען זאָל אויפהערען צו נעמען די צוגאָב-אָפּצאָהלען.

טיורמע-אויסארבייטונגען

טארען נישט קאנקורירען מיט פריוואטע אונטערנעמונגען

(2) בשעת האָט די האַנדווערקער - קאַמער זיך געווענדעט צום יוסטיץ - מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל וועגען דער קאָנקורענץ וואָס האָבען געפיהרט די טיורמע-וואַרשטאַטען מיט די פריוואַטע אונטערנעהמונגען.

צוליב׳ן דאָזיגען מעמאָריאַל האָט דאָס יוס-טיץ-מיניסטעריום צוגעשיקט צו דער וואָיעוואָדזט-ווע אַ צירקוליאַר, וועלכער פערבאָט צו רעקלאַמי-רען די אויסאַרבייטונגען פון די טיורמע-וואַרשטאַ-טער און שניידער-אויסאַרבייטונג.

דער צירקוליאַר פערווערט אויך בכלל נישט אָנצונעמען קיין פריוואַטע בעשטעלונגען אויף שוס-

שרעקליכער ברודער-מארד

אין די אויגען פון גוסס׳דיגען אלטען פאטער

(2) אין דאָרף סטאַניסלאַוואָוו, וויעלונער פּאָוויאַט איז געלעגען אין גסיסה דער 69 יאָהריגער פּערבינאַד טיצע. ביים טויטען-בעט האָבען זיך פערזאַמעלט דעם זקנ׳ס זוהן דער 42-יאָהריגער פרידריך און דער 39 יאָהריגער אָטאָ. צווישען די ברידער איז אויסגעבראָכען אַ מחלוקה צוליב דער צוקונפטיגער ירושה. אין אַ געוויסען מאָמענט האָט פרידריך געכאַפּט אַ בענקעל און דערלאַנגט אָטאָ׳ן אין קאָפּ אַריין. אָטאָ איז געפאַלען אַ טויטער אויפ׳ן אָרט. אין דעם אויגענבליק איז אויך דער אַלטער טיך געשטאָרבען.

דער ברודער-מערדער איז אַרעסטירט געוואָרן.

בעשולדיגט געוואָרען אין מיאוסע זאַכען

ער איז אָבער געווען אונשולדיג און איז בעפרייט געוואָרען

(2) בשעתו איז פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען אַ געוויסען דוד לעסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער האָט אנטיילגענומען אין דער אפּערע פון פעלשען פּאָסט-מאַרקען. לעסקי איז אָבער דורכ'ן געריכט בעפרייט געוואָרען. נישט קוקענדיג אָבער דערויף האָט איהם דער מאַגאַפּאָלאַמט אָפּגענומען דאָס רעכט צו פערקויפען טאַבאַק-אויסאַרבייטונגען אין זיין קיאָסק.

נאָך זיין פּראָצעס האָט לעסקי בעשולדיגט אַ געוויסען מאַרדקאָוויטש פון פל. וואָלנאָשטשי 11. אַז דער לעצטער האָט פאָרגעלעגט לעסקיס שוועסטער פאַר 1000 זלאָטיס איהם צו בעפרייען פון ארעסט און פאַר 200 זלאָטיס איהם צוריקצובעקומען די קאָנצעסיע. נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען מאַרדקאָוויטש'ן. דאָס געריכט איהם בעפרייט.

פאַרברייטונגען צום אַלוועלטליכען העברעאישען קולטור-קאָנגרעס

שוין פון אַ לענגערע צייט איז געפּלאַנט געוואָרען צו קאָנצענטרירען אַלע העברעאישע כּוחות אין איין וועלט-אָרגאַניזאַציע. אַ וויכטיגע טריט צו דער רעאַליזירונג פונ'ם דאָזיגען געדאַנק איז געוועזען די כּנסיה מוקדמת אין בערלין. אויף דער בערלינער קאָנפערענץ איז בעגרינדעט געוואָרען די אַלוועלטליכע העברעאישע קולטור-ליגע, עס איז בעשלאָסען געוואָרען אַדורכצופיהרען אַ גרויסע אקציע אין דער גאַנצער וועלט און צו פערשפּרייטען דעם סלע, אזא מין העברעאישען שקל. דער סלע בערעכטיגט אַנטיילצונעמען אין די וואַהלען צו דער לאַנדעס-אָפּטיילונגען פון דער „ברית עברית עולמית“ ווי אויך אין די וואַהלען צו דעם ערשטען העברעאישען קולטור-קאָנגרעס.

אין פוילען איז דער חודש אדר פּראָקלאַמירט געוואָרען אַלס העברעאישער חודש כּדי אַדורכצופיהרען די סלעים-אקציע. אין דעם חודש וועלען העברעאישע געזעלשאַפטען, אַלע ציוניסטישע יוגענט און נישט יוגענד-אָרגאַניזאַציעס קאָנצענטרירען אַלע כּוחות צו שאַפען די געהעריגע צאָהל מיטגלידער פאַר דער „ברית“.

עס זענען פאַראַן דריי מינים סלעים: אַ פאָלקס-סלע (1 זל.), אַ גאָלדענער סלע (5 זל.) און אַ יוגענד-סלע (50 גר.).

די סלעים-אקציע פאַר דער אַלוועלטליכע העברעאישע ליגע פיהרט אין לאָדז די אָפּטיילונג פון „תרבות“ און דער „מרכז עברי“ א. נ. פון ד"ר י. נ. שמחוני.

זיי זענען קונים אויף וואָס עס האָט זיך געלאָזען

און בעצאָהלט מיט פאַלשע 5-ער זלאָטי-מטבעות

דעם 3-טען נאָוועמבער האָבען זיך אויפ'ן וואָדני רינעק אַרומגעדרעהט פערדעכטיגע פּערזאָנען, וועלכע האָבען איינגעקויפט ביי די פּויערים וואָס עס האָט זיך נאָר געלאָזען און געצאָהלט מיט פאַלשע 5-זלאָטיגע מטבעות.

ביי דער דאָזיגער מלאכה זענען אַרעסטירט געוואָרען קאזשימיעזש בודזינסקי פון ווילטשע 5 און באָלעסלאַוו יאַרקעוויטש פון קעלמאַ 59.

נעכטען זענען די צוויי „קונצענמאַכער“ געשטאַנען פאַר'ן געריכט און האָבען בעקומען גאַנץ האַרבע שטראָפען. יאַרקעוויטש האָט בעקומען 4 יאָהר שווערע תפיסה און פערלירען אַלע רעכט און בודזינסקי 2 יאָהר.

—):O:(—

דער זיגעל איז צושמאָלצען געוואָרען

און דאָס שטריקעל איז פערברענט געוואָרען...

דערפאַר וועט וועגנער זיצען אַ חודש אין אַרעסט

(2) בשעתו האָט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט פערזיגעלט דעם אויווען אין דער בעקעריי פון פרידריך וועגנער אויף ריטערגאַס 23, ווייל ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז די בעקעריי געפינט זיך אין אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד. וועגנער האָט אָבער אַראָפּגענומען דעם זיגעל, צוליב וואָס ער איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט. בעצייטען איז פאָרגעקומען וועגנערס פּראָצעס.

דער בעשולדיגטער האָט זיך פערטיידיגט, אַז דער זיגעל איז אַרויפגעלעגט געוואָרען, ווען דער אויווען איז געוועזען הייס, דער זיגעל איז דעריבער צושמאָלצען געוואָרען און דאָס שטריקעל איז פערברענט געוואָרען.

דאָס געריכט האָט נישט געגלויבט וועגנערן און איהם פער'משפט אויף אַ חודש אַרעסט.

קימפּעטאָרינ'ס ווערען געהאָלפען אַהין אַקושערקעס

דריי געבורטן אונטער'ן פרייען הימעל

(א) דער נעכטיגער טאָג איז געווען אַ מזל'דיגער, דריי קימפּעטאָרינס האָבען אין דער גאַס בעקומען געבורט-ווייען, און זענען מיט מזל געהאָלפען געוואָרען.

אויף פעליקס גאַס 6, האָט די 27 יעהריגע מיכאַלינאַ יאַנטשיק געבוירען אַ קינד.

אויף שיענקיעוויטש גאַס 9, האָט די 42 יעהריגע נאַטאַליאַ סטאַווינסקאַ בעקומען געבורט-ווייען און געבוירען אַ קינד.

אויפן פאַבריק-וואָגזאַל, האָט די 32 יעהריגע רעגינאַ קאָוואַלסקאַ פון פּעטריקאָוו בעקומען ווייען און געבוירען אַ קינד.

אין אַלע פאַלען, זענען די קימפּעטאָרינס צוזאַמען מיט די נייגעבוירענע קינדער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין קימפּעטאָרין-קליניקס.

היינט און פאָלגענדע טעג! אַזעלכעס, וואָס לאָדז האָט נאָך נישט געהערט!

איבערראַשענדער קלאַנג-מייסטערווערק · רעזשי פון William Wilcou

„ציגיינער-ראָמאַנסען“

אויסגעפיהרט דורך דער שעהנער BRYGIDA HELM

דעם טעמפּעראַמענטפולען: Józef Schildkraut

און דעם וועלטבעריהמטען ציגיינער-אָרקעסטער RODEGO

דראַמע פון גרויסער ליבע און אָפּפערונג

אויס. פּראָגר.: קלאַנג-צוגאָבע און אַקטואַל.

דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט. אַנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג – 12 אַ זייגער בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען פון די פּלעצער.

געמיינזאַמע קאָנפערענץ

פון שטריקער-אַרבייטער מיט די פאַבריקאַנטען

(2) אויף זייער נעכטיגער פּערוו. זיצונג פון פּראָפ. שטריקער-אַרבייטער-פעראיין, איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום שטריקער-אינדוסטריעלער-פערבאַנד און צום קרייז-אינספעקטאָר, ס'זאָל גערופען ווערען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ, כּדי אונטערצושרייבען אַ געמיינזאַמען אָפּמאַך אין דעם אינדוסטריע-צווייג.

קאָנפיסקירט דעם „לאָדזשאַני“

(אג) דער לעצטער נומער פון וואָכענבלאַט „לאָדזשאַנין“ איז קאָנפיסקירט געוואָרען פאַר פערעפענטליכען דעם טעקסט פון דער פּאָליטישער רעזאָלוציע אויף דער קרייז-קאָנפערענץ פון פּ.פּ.ס. אין לאָדז.

שבת, 10 אַ זייגער בייטאָג

טרעפען זיך אַלע אויפן

גרויסען ראַוט

אין דייטשען האַנדעלס-אַנגעשטעלטען-פעראיין (אַלעע קאָשטשושקי 21).

לאָדזשער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער

אַל"ע 1-טער מאַי 2. דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַ.

גאַסטשפּילן פון לאָדזער קאַמעראַל און קליינקונסט-טעאַטער „אַרַרַט“

קינסטל. אַנפ.: מ. בראָדערזאָן.

היינט, מיטוואָך — נור 1 פאָרשטעלונג 9.45 אין אָוונט

ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע פון 25-טען יובילעאום-פּראָגראַם

„שמחות ביי יודען“

אין 2 טיילען, 14 בילדער.

1) פּראָלאָג, 2) בין מנחה למעריב, 3) וואַלס, 4) קבצנזאָהן און הונגערמאַן אין 1932, 5) וויאַ, פערדעלעך!... 6) אַבריש און דאַברוש 7) שמענדריקעס, 8) גזראַנגעל, 9) שרה-באַנדע, 10) אַלע זענען גוט, 11) אינדראַ, 12) ראוי לחופה, 13) דער אַרעסטאַנט פון נאָוואַמיעסקאַ, 14) לאָדז אויפ'ן הימעל

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אָבערזשאַנעק, א. גאָלדפאַדען און פּ. פּיאָדראָוו. מוזיק: קאַמפּ. דוד בייגעלמאַן, פּ. ליסט און פאָלקס-מאָטיווען. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס. רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. קאָנצערט-מייסטער: ש. ביינעלמאַן, בינע-אינספּ מ. קאָן. עס בעטייליגען זיך (לויט א"ב): ש. גאָלדשטיין, מרים דאַלסקאַ, ש. דזשיגאַן, שיינע מרים, צילי סטאָל. מ. פּעטערמאַן, מ. פּולאָווער, מ. קאָן, ל. ריינגלאַס י. שומאַכער, י. שיפער און אַ קינסטלערישער טאַנץ-קוואַרטעט. די קאַסע איז אָפען פון 6 אַ זייגער אין אָוונט.

ר. איזראַעל.

פּערעלע

א סענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

105

— ס'איז נישט אינגאַנצען אַזוי, ווי איהר זאָגט — האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער ערקלערט — דער פּראָקורענט פון דער פירמע ראָזענטאַל גאַנסקי האָט זיך געווענדעט צו אונז, אַז ער איז גרייט אַריינצוטראָגען פאַר אייך קויציע, איהר דאַרפט נאָר וועגען דעם אַריינטראָגען אַ ביטע און דאַן וועלען מיר זעהען.

— איך קען אַריינטראָגען וועגען דעם אַ ביטע אָבער ווען איך וועל וויסען, אַז מיין ביטע האָט אויסזיכטען בערייקזיכטיגט צו ווערען

— דאָס זאָג איך אייך צו, האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער געזאָגט

פּערעלע האָט אויפ'ן אָרט אָנגעשריבען אַ ביטע וועגען בעפרייען זי אויף קויציע און איז צוריק געוואָנדערט אין אַרעסט-צימער.

קאַפּיטעל 20

ווער איז געווען דזשימי?

פרידאַ איז געווען אויסער זיך, זי האָט געקוקט אויף זשאָרשן, וואָס איז געשטאַנען נעבען איהר. איהם אַריינגעקוקט אין די אויגען און אין דער גרעסטער אויפרעגונג געזאָגט:

— דאָס איז דייגס אַ שטיקעל אַרבייט. זאָג מיר וואו איז אַהינגעקומען דזשימי?

— איך זאָל אַזוי וויסען פון בייז, אויב איך הויב עפּעס אָן צו פערשטעהען.

— איך גלויב דיר נישט, דאָס האָסט דו איהם אָפּגערוימט פון וועג.

— פאַרוואָס האָב איך דאָס איצט געזאָלט טון?

—דו האָסט געוויס דערפיהלט ביי איהם דעם ברילאַנטענעם האַלזבאַנד, וועגען וועלכען דו האָסט שטענדיג געדעדט.

— הלואי וואָלט דאָס אמת געווען, האָט זשאָרזש מיט דעם גאַנצען ציניזם געזאָגט, איך וואָלט מעהר נישט בעדויערט דעם דאָזיגען פגר דזשימי, די גאַנצע מעשה איז אָבער וואָס מ'האָט מיר איהם אָפּגערוימט פאַר דער נאַז און איך האָב קיין אַהנונג נישט ווער ס'האָט דאָס געטון און צוליב וואָס

— דו האַלטסט, זשאָרזש, אַז ער לעבט נישט מעהר, אפשר איז ער ערגעץ אוועקגעפאָהרען, ענטלאָפען

— איך גלויב נישט דערין, אַ טאָג נאָך אַ חתונה ענטלויפט נישט אַ מאַן, ס'קען פּאַסירען אַ חודש, אַ וואָך נאָך דער חתונה, אָבער באַלד נאָכדעם ניין, איבעריגענס בין איך איבערצייגט, אַז די מעשה מיט'ן בריף וואָס אַ מיזיעל האָט איהם געבראַנגט אין טאָג פון דער חתונה שטעהט אין אַנ'ענגען צוזאַמענהאַנג מיט דיין פערשוואונדען, איך בעריגענס איז פערהאַן אַ גרונד צו האַלטען, אַז דזשימיס משפּחה, וועלכע איז די גאַנצע צייט געווען געגען שידוך מיט דיר, האָט דאָס איהם ערגעץ-וואו משלח געווען, אַז ער זאָל זיך אַביסעל אָפּקיהלען! פון זיין ליידענשאַפט צו דיר, אָבער וואָס טשעפּעט דאָס דיך, פרידאַ, ער האָט דאָך דיר פערשריבען שוואַרץ אויף ווייס אַ היבשען פערמעגען, ס'האַנדעלט זיך נאָר טאַקע פעסטצושטעלען ווען און וואו ער איז געשטאָרבען.

— פערשטעהסט זיך, אַז איך בין נישט געווען אַזוי שטאַרק פערליבט אין דעם דאָזיגען דזשימי, פונדעסטוועגען איז דאָך אַ שאָד 40 טויזענד זלאָטעס הכנסה אַ יאָהר, מיר וואָלטען מיט דעם געלד געקענט עפּעס אויפטון.

— דו רעדסט זעהר קלוג, פרידאַ, איך זעה, אַז איך האָב דיך אויסדרעסירט, אַזוי ווי די שוואַרצע מאַשע

זאָג מיר זשאָרזש, ווי אַזוי וועסט דו דערגעהען, וואו ס'געפינט זיך איצט דזשימי, צי ער איז אַוועקגעפאָהרען, צי שוין געשטאָרבען

— איך האָב איין וועג, טאַקע דורך דעם מיידעל. וואָס האָט דעמאָלט געבראַנגט דעם בריף צו איהם, און פון וועלכען ער איז אַזוי דערשראָקען געוואָרען

— דו קענסט דאָס מיידעל.

— ניין, איך קען זי נישט, אָבער מיינע אויגען, וועלכע מ'רופט די „שלאַנגען אויגען“ זעהען אַלץ, מיינע אויערען הערען אַלץ, דעמאָלט ווען זי האָט געבראַנגט דעם בריף, האָב איך גאַנץ גוט געהערט פון וועמען זי איז געקומען

— דו ווייסט פון וועמען דער בריף איז געווען

— יאָ איך ווייס, אָבער איך וועל דיר נישט זאָגען, איך וועל דעם ענין מיר אַליין אַדורכפיהרען

זשאָרזש האָט זיך אוועקגעלעגט, אין אמתען איז שוין איהם אַלץ מיאוס געוואָרען. אַלע זאַכען וואָס ער האָט לעצטענס אונטערגענומען, האָבען זיך איהם נישט איינגעגעבען, ער האָט געלעבט אונטער אַ שטענדיגער מורא. דעם דורכפאַל ביי איהם אין „סאַלאָן“ אין לאָדז נאָך דעם נישט איינגעגעבענעם מאָרד איבער קאַלינסקין, איז די גאַנצע פּאָליציי געשטעלט געוואָרען אויף די פיס געגען דעם מענש מיט די „שלאַנגען אויגען“. ער האָט זיך געמוזט היטען אויף טריט און שריט. מיט דער שוואַרצער מאַשע, האָט ער זיך פאַר'ן אוועקפאָהרען צוקריגט און נישט בעקומען קיין גראָשען פון איהר. דאָס וואָס ער האָט געקענט בעקומען פאַר די ברילאַנטען וואָס ער האָט מיטגענומען ביי מאַשען, איז שוין באַלד פערשוואונדען געוואָרען און באַלד וועט ער בלייבען אָהן אַ גראָשען, זיין גאַנצע האָפנונג איז איצט געווען אויף דזשימין, אָבער אויך איהם, האָט מען אוועקגענומען פאַר דער נאַז, אין אַזעלכע מאָמענטען איז זשאָרזש געווען בייז און אויפגערעגט, ס'איז געווען שווער מיט איהם צו רעדען, פרידאַ האָט דאָס בעמערקט און האָט מעהר נישט געוואָלט זשאָרזשן פייניגען מיט קיין פראַגען. זי האָט איהם געוואָלט אַביסעל פרעהליך מאַכען, אַ ביסעל הויבען דעם מוט און זי האָט אויסגעפּרובט דאָס אַלטע מיטעל איהרס

— זשאָרזש, אפשר וועלען מיר זיך איינאָרדנען אַ סאַלאָן אין וואַרשאַ.

— איך וואָלט שוין דאָס לאַנג געטון, אָבער איך האָב נישט מיט וואָס, איך האָב באַלד נישט קיין גראָשען געלד. איך האָב נישט קיין איין מיידעל, כּדי עפּעס אויפצוטון דאַרף איך געלד, מיין האָפנונג איז געווען אין דזשימין און דאָ איז געשעהען אַזאַ אומגליק,

— אפשר וועסט דו מאַכען שותפות מיט אימיצען, דו האָסט דאָך אַזויפיל בעקאַנטע דאָ.

— יאָ, בעקאַנטע האָב איך גענוג, אפשר צו פיל אָבער, אָבער ערשטענס וויל איך זיך מיט זיי נישט בעגעגענען, צווייטענס קענען זיי מיך צו גוט, אַז די וועלען מיט מיר האָבען צו טון.

(פאָרזעצונג קומט).

אראבישע מלוכה, צי א יודיש ארץ-ישראל

רעפעראט פון ד"ר וואלפגאנג פאן ווייזעל

ווי מיר האבן שוין נעכטען געשריבען האט דער בעקאנטער זשורנאליסט ד"ר וואלפאנג פאן ווייזעל, וועלכער איז איינער פון די אנגעזעהענסטע פיהרער פון די רעוויזיאניסטען געהאלטען א רעפעראט א. ד. ט.: „אראבישע מלוכה, צי א יודיש ארץ־ישראל"

דעם גאסט בעגריסט אינזש. עלפערין.

ד"ר וואלפאנג פאן ווייזעל זאגט, צוו. אנד., מיר זענען עדות, אז די גאנצע יודישע וועלט איז אויפגערודערט געווארען פון די לעצטע בעמיהונגען וואס די אראבישע עקזעקוטיווע וויל פערשמעלערען די יודישע רעכט אויף ארץ־ישראל. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האלט אין איין בערוהיגען די אויפגעבראזטע געמיטער פון די יודישע אקטיווע מאסען. מיר האלטען, אז די קאנפערענצען ביים רונדען טיש, וואס ענגלאנד וויל ארגאניזירען זענען צוועקלאז, ווייל מיר זאגען אפען פאר אונז יודען איז הייליג, די באלפור־דעקלאראציע, וואס באזירט אויפ'ן באזעלער פראגראם, און וואס מיינט: א יודיש ארץ־ישראל איינגעשלאסען אויך עבר־הירדן.

דערנאך קריטיקירט ער זעהר שארף די ציוניסטישע ליטונג, וואס זי שטיצט די פערשידענע אומפראדוקטיווע, לויט זיין מיינונג, עקספערימענטען פון די סאציאליסטען אין פאלעסטינע, מען פערלירט פיל געלד און צייט, בעזונדערס שפילט מען זיך אין אוניווערזיטעטען מיט אזעלכע רעקטאירען ווי א שטייגער עס איז ד"ר מאגנעס.

דער לעצטער ציוניסטישער קאנגרעס האט זיך אונז אלעמען געדאכט וועט אפראבירען די געגעבענע און ענטשידענע פאליטיק, פון די רעוויזיאניסטען, וואס טוט אבער די ציוניסטישע עקזעקוטיווע? זי בעשטעלט א טעל[illegible] פון ארץ־ישראל, אז אויב דער קאנגרעס וועט אננעהמען די געוויסע פארמולירונג פון די רעוויזיאניסטען, וועט אויסברעכען א פאגראם. נאר אונטער דעם „סט[illegible]" האט זיך דער קאנגרעס אונטערגעגעבען ווייצמאנען און זיין פאלשע נישט קאנסעקווענטע פאליטיק. די עקזעקוטיווע און די סאציאליסטען זענען פאר דעם ביז־איצטיגען צושטאנד, וואס איז אין ארץ־ישראל סיי מאקדאנאלד און סיי ד"ר ארלאזאראוו זענען אונ פעהיג אין זייער פאליטיק. גאנדהי ווערט פלוצים אהן א פארוואס ארעסטירט, פריהער זיצט מען מיט איהם ביים „רונדען־טיש" דאס איז ענגלישע פאליטיק. ענגלאנד וויל, מיר זאלען זיך בלויז שריפטליך פערשטענדיגען מיט די אראבער, כדי אונז ביידע צו בערוהיגען און אפטעמפען די גערעכטע פאדערונגען, וואס יודען שטעלען ארויס. דער רעדנער שילדערט אין שווארצע פארבען דעם אונטערגאנגס־פראצעס פון יודען אין אייראפא. אין עסטרייך האבען מיר איבער צוויי הונדערט טויזענד יודען, דערפון שטארבען יעהרליך איבער צוויי טויזענד. דער צוזואוקס איז גלייך נול. דאס גרעסטע אומגליק זענען די געמישטע חתונות, ווייל די זענען פאר אונז לעבעדיג געשטארבען. ערשטענס, געבוירען זיי זעהר ווייניג, אויב יא, ווערען זיי דערנאך דם־שונאים פאר אונז. דאס איז ע־גער ווי דער טויט־פראצעס. די זעלבע ערשיינונגען לאזען זיך בעמערקען אויך אין טשעכאסלאוואקיי, אונגארן און דייטשלאנד. נישט בעסער איז אין רוסלאנד, ווי די אסימיל[illegible]יע־טענדענצען נעהמען אן שרעקליכע פאר מען, אויב עס ווערט געטון עפעס פאר יודען, איז עס צוליב'ן אלגעמיינעם אויפבוי פון לאנד. אויך די געמישטע חתונות איז דאס גרעסטע פלאג פא"ן רוסישע יודענטום, וואס געהט אונטער נאציאנאל און קולטורעל. ווען מיר מאכן א סך־הכל אויפ'ן יסוד פון ציפערן, וועלכע זענען נודנע, אנדרערש געהט דאס נישט אין הלכות פון [illegible] מיר זענען דאס דעגענערירטע פאלק אין דער וועלט. מיר זעהען פון איין זייט די פלוטאקראטיע און פון דער צווייטער זייט די קאמוניסטען זענען אונזערע בלוטיגסטע פיינד, וואס וויל אונטערברענגען די יודען, סיי אין אייראפא און סיי אין פאלעסטינע. מיר מוזען דערקלערען א טויט־קאמף דעם רויטען סטאליניזם.

מיט פאגראמען קען מען אונז נישט אפשרעקען, כדי מיר זאלען אויפגעבען אונזערע אידעען. „מזרחי" און די אמעריקאנער האבען זיך דערשראקען אויפ'ן קאנגרעס. מען האט אונז פארגעווארפען, אז מיר זענען צו פאנאטיש און איינגע'עקשנ'ט. די אפשטימונג מוז דעצידירען, רעוויזיאניזם אדער ווייצמאניזם אין א צווייטער אויפלאגע סאקאלאוו. מיר האבען דערקלערט קלאר און שארף צוזאגלען, קיין שום פשרה ביי דער אפשטימונג. מיט אונז אדער געגען אונז. מיר קענען מיט ענגלאנד נישט אונטערהאנדלען ביז וואנען ס'וועט נישט צוריקגעצויגען ווערען פאספילדס דעקלאראציע און מאקדאנאלדס בריף. די אסיפת הנבחרים איז טויט, קיינער צאהלט נישט קיין שטייערן, די סימפאטיע איז אויף אונזער זייט אין פאלעסטינע. מיר האבען זיך פערשטארקט די מעהרהייט פון אונזערע פיהרערס שטאמען פון דער הסתדרות, ווייל אלע זענען ארבייטער א גרעסערע צאהל מיטארבייטער פון „דבר" מיט ארי צבי גרינבערג אין דער שפיץ זענען אריבער צו אונז, ווען מיר האבען ארויסגעגעבען דעם „העם", וואס איז פערמאכט געווארען נאך דעם, ווי איך האב טעלעגראפירט קיין אויסלאנד, אז עס גרייט זיך א פרישער פאגראם אין ארץ־ישראל, אזוי איז געלונגען צו פערהיטען נאך בלוטיגערע געשעהענישען, ווי עס איז געוועזן אין יאהר 1929.

מיט 7 יאהר צוריק, דאס איז געוועזן אין יאהר 1925, האט בן־גוריון געליעפערט א רעפעראט פאר א צוזאמענפאהר, ווי עס האבען זיך בעטייליגט 200 דעלעגאטען און 100 געסט אין ירושלים. שוין דעמאלט האט ער שוין פראפאגירט וועגען א יודישען קאנטאן, און 2 קאנטאנען פאר די אראבער. דאס הייסט, א טעריטאריאלען פערבאנד, ווי ס'איז תל־אביב. ער צושמעטערט די לעצטע אליאר מען, וואס די אראבער ווילען פאלעסטינע פערוואנדלען אין קאנטאנען. פאר די יודען איז דאס לרעה. דערנאך איז געקומען בן־אבי מיט נאך א גרעסערען פראיעקט וועגען די קאנטאנען, כאטש 250 טויזענד קוואדראט מעטער אויף א קאנצענטרירטען באדען. און כדי ווייטער צו קענען אריינדרינגען אין די 2 אראבישע קאנטאנען. די אלע פראיעקטען זענען אנטי־נאציאנאלע, ווייל ארץ־ישראל איז אונזער האפנונג און פאהן.

ווער עס זאגט זיך אפ פון די ענד־ציעלען, מיט דעם קענען מיר אפילו נישט זיצען אין איין שטוב. ס'מוזען זיין די שייד־וואנד צווישען רויט און בלוי־ווייס. איך בין אזוי אימפעריאליס־טיש ווי דויד המלך, ווייל מיר ווילען זיכערען דעם באדען אונטער די פיס פון פאלק, דאס איז רעוויזיאניזם.

מיר מוזען זיך אפזאגען פון דריי־פירטעל טייל פון פאלק, ווייל זיי זענען מיד, מיר בויען אויף א פירטעל פון פאלק, וואס איז שטארק, זשאבאטינסקיס־ראסע לעבט און קעמפט און וועט אויפבויען ארץ־ישראל. ווייל דאס איבעריגע טייל — שטארבט אויס. פאלעסטינע וואקסט און לעבט. מיר שטיצען זיך אויף די, וואס בויען די יודישע מלוכה. מיר האבען אויפ'ן קאנגרעס פאראויס געזאגט, אז דער פונט וועט פאלען, מיר האבען דאס נישט אויסגענוצט געגען ענגלאנד, שולדיג איז די יודישע אגענץ. אלץ וואס זשאבאטינסקי האט געזאגט, איז פערווירקליכט געווארען. צום סוף זאגט דער רעדנער, אז די יאפאניש־כינעזישע מלחמה ווערט אפראבירט דורך ענגלאנד, פראנקרייך און דורך דער גאנצער פעלקער־ליגע, ווייל דאס איז אן'אפענע מלחמה געגען ראטען־רוסלאנד. ענגלאנד וועט ווידער דארפען האבען הילף אויפ'ן מזרח, זי וועט זוכען ווידער אמאל די שטיצע פון יודען. דעמאלט מוזען מיר שטעלען גענויע פאדערונגען, וועלכע זאלען גאראנטירען אונזערע היסטארישע רעכטען אין פאלעסטינע.

=======

דער „פערכשופטער מזרח"

פארלעזונג מיט מוזיק-בעגלייטונג

ווי מ'האט געקאנט פאראויסזעהן, איז די פארלעזונג פון ה' ב. אייסעראוויטש אין זאל פון שטאט־ראט אראפ מיט אן'אויסער־געוועהנליכען ערפאלג. דער נאמען פון דער פארלעזונג „דער פער־כשופ'טער מזרח", האט קיינעם נישט ענטוישט. עס איז באמת געוועזן אן'אוונד פון מזרח־כשוף.

דער פרעלעגענט, ה' ב. אייסעראוויטש, וועלכער איז א גלענצענדער טוריסט, קאן אויך אויסער געוועהנליך שעהן דערצעהלען און איבערגעבען דעם צוהערער אלעס, וואס עס האט אויף זיין טוריסטען־וועג איבערגעלאזט אויף איהם אן'איינדרוק. מיט א ווייכער קלינגענדיגער שטימע רופט ער ארויס די כשוף־בילדער פון די מזרח־פעלקער. עס לעבען פאר אונז אויף די בלומען־יום־טובים אין יאפאן. דאס זאנדערבארע לעבען פון דעם דאזיגען מזרח־אזיאטישען פאלק גיישעס, פערוויילונגען, עגענטליכע לאקאלען, פאמיליע־בעציהונגען א. אז. וו. דאס אלץ איז געמאלען אויף דער פאהן פון דער ספעציפישער בערגיגער נאטור פון יאפאן, וועלכע איז פונקט אזוי אייגענארטיג, ווי דאס גאנצע לעבען פון דעם פאלק.

נאך יאפאן און כינע קומט אינדיען, דאס לאנד פון אמת'ען כשוף מיט זיינע ריזיגע הימאלא־יען־בערג, וואסער־פאלען, טייכען און טייכלעך, ווילדע דזשונגלען, מארמארנע שלעסער, לוקסוס־פאלאצען פון די מאהאראדזשאס און שייכען, וועלכע הערשען און רעגירען איבער די הונדערטער מיליאנען איינוואוינער. עס טויכען פאר אונז אויף די כשוף־אוועגדען פון דער פראכטפולער נאטור, וועלכע בילדען דארט איינגאנצען איבער דעם מענשליכען כאראקטער און מאכען איהם נישט עהנליך צו אונזערען אן'אייראפעער. פון די אלע בילדער און ערשיינונגען פון דעם דאזיגען מערקווירדיגען לאנד, וועלכע עס האט אויף דעם אוונד איבערגעגעבען מיט דערציילערישען טאלאנט ה' ב. אייסעראוויטש, איז ערשט פאר די צוהערער קלאר געווארען דאס אויפשטעהען פון א מאהאטמא גאנדהי מיט זיין אידעען וועגען פאסיווען ווידערשטאנד.

די פארלעזונג פון פער־כשופ'טען מזרח, האט זיך אויסגעצייכענט מיט א נייעם אריגינעלען אויפטאו, וואס האט דעם אוונד בעזונדערס אינטערעסאנט געמאכט. ה' ב. אייסעראוויטש, האט צו זיין פארלעזונג צוגעקליבען א גאנצע רייה מוזיקאלישע מזרח־מאטיוען, וועלכע זענען אויסערגעוועהנליך פרעציז אויסגעפיהרט געווארען פון מוזיקער פון טימפאנישען ארקעסטער. די דאזיגע מוזיק, האט ווי דערגענצט די בילדער פון „פער'כשופ'טען מזרח" עס איז געווען א זעלטענע הארמאניע פון מענשליכען מייסטער־ווארט און מוזיקאלישען־קלאנג.

דער עולם איז געזעסען, ווי צוגעשמידט 3 שעה דורכאנאנד און ממש געשלונגען יעדעס ווארט פון דער דאזיגער אריגינעלער פארלעזונג מיט מוזיק־בעגלייטונג.

א חודש ארעסט

פאר טעראר בעת א שטרייק

(2) בשעתו איז אין דער פירמע קרייצבערג אויף קאפערניק 36 אויסגעבראכען א שטרייק, וועלכער האט געדויערט א געוויסע צייט.

דעם 7 יאנואר האבען זיך עטליכע ארבייטער געשטעלט צו דער ארבייט, ווען זיי זענען אריין צו דער ארבייט זענען זיי בעפאלען געווארען דורך אן'ארבייטערין געגאוועפא ראדזעניעווסקא, וועלכע האט זיי געשלאגען מיט א שטעקען. נעכטען איז ראדזעניעווסקא געשטאנען פארן געריכט און פערמשפט געווארען אויף א חודש ארעסט.

אויפקלעהרונג

דאס ביורא „פאלפרעס" בעט אונז מיטצוטיילען, אז אויף פוצקא 10 האט זיך פערסמט מיט שלעכטען אלקאהאל נישט דער 34 יעהריגער אנטאני פעלוציאנקא פון ביאלא 19, נאר אנטאני פולטשינסקי.

גאנצע משפחה פער'סמ'ט מיט פוילע פיש

(2) אויף דרעוונאווסקא 69, האט זיך די משפחה בעלערמאן, פער'סמ'ט מיט פוילע פיש. די פאגאטאוויע האט געגעבען הילף דעם 41 יעהריגען שמשון. דער 34 יעהריגער ריוועשע. דעם 12 יעהריגען בעריל, דער 10 יעהריגער זיסעל און דעם 7 יעהריגען יהושיע. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

צווייטער בערלינסקי-אוונד

אין צענטראלען האנדוו-פערבאנד

פאלודניאווא 4

צוליב דעם גרויסען ערפאלג פון ערשטען אוונד האט דער צענטראלער האנדוו. פערבאנד איינגעלאדענט דעם יונגען שריפטשטעלער ש. בערלינסקי אויף א צווייטען אוונד, וועלכער קומט פאר פרייטאג ד. 26 פעברואר 9 א זייגער אוונד.

ש. בערלינסקי וועט לייענען פראגמענטען פון דער מלחמה און פון זיין נייע ביך „צו א נייער וועלט", וואס וועט בקרוב דערשיינען.

דזשיגאן, פולאווער און גאלדשטיין

ווועלן זארגן, אז אויפן

גרויסן ראוט

זאל מען געזונט לאכן!

איבערגעפאהרען?

(2) אויף פיעטרקאווער 25 איז נעכטען איבערגעפאהרען געווארען פון א דראשקע דער 61 יעהריגער סוחר יצחק ווארשאווסקי, פון 6-טען שערפיען 21. א פערוואונדעטער איז ער אפגעפיהרט געווארען א היים.

אויטא-ארגיעס

4 צופאלען אין איין טאג

נעכטיגען טאג, האט די פאגאטאוויע בעגעבען מעדיצינישע הילף אין פיער פאלען פון איבערגעפאהרענע פון אויטאס.

אויף פיעטריק. 24 איז פון אנ'אויטא איבערגעפאהרען געווארען דער 54 יעהריגער בענעדיקט פיאלקאווסקי (וואולטשאנסקא 154).

אויף נאוואמיעסקא 7 איז איבערגעפאהרען געווארען דער 24 יעהריגער אלפרעד ראושע פון ווארשא.

אויף גדאנסקא 35 איז פון א טאקסובקע איבערגעפאהרען געווארען דער 41 יעהריגער ארנא פריעס (28 שיסער פולק 18) און אויף פיעטריקאווער 17, איז דער צייטונגס-פערקויפער וואלעריאן ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון א טאקסובקע.

אין אלע פאלען זענען די איבערגעפאהרענע שווער פערוואונדעט געווארען.

הערץ גראסבארט

נייע אויפטריטען אין לאדז פון דעם קינסטלער און רעציטאטאר

פרייטאג און שבת וועט לאדז ווידער האבען די מעגליכקייט צו זעהען און צו בעוואונדערן דעם ארטיסט און רעציטאטאר — הערץ גראסבארד.

מיט אייניגע וואכען צוריק איז דער בעליבטער קינסטלער אויפגעטרעטען אין לאדז. זיין אויפטריט איז, ווי שטענדיג געוועזן א יום-טוב פאר אלע ליבהאבער פון דעם שיינעם קינסטלערישען ווארט. א סך מענשען האבען דעמאלט געמוזט צוליב מאנגעל אין פלאץ אוועקגעהען אהן בילעטען. דעם פרייטאג און שבת וועלען מיר ווידער האבען צוויי ווארט-קאנצערטען פון דעם גרויסען ארטיסט.

פרייטאג אוונד קומט פאר דער ערשטער ווארט-קאנצערט אין לאקאל פון ארבייטער-ווינקעל פאלודניאווע 20. שבת פארמיטאג אין זאל פון קולטור-ליגע בושעזשינער 23. אויף יעדע פון די קאנצערטען וועט זיין א בעזונדער פראגראם, וועלכעס וועט ארום נעהמען די שאפונגען פון די בעסטע יודישע דיכטער און קינסטלער.

היינט יאנקאווסקיס פראצעס

פאר וועלען דערהרגענען זיין מוטער

(2) היינט קומט פאר אין קרייז-געריכט דער פראצעס געגען דעם 43 יעהריגען אנטאני יאנקאווסקי, וועלכער האט דעם 8 נאוועמבער געוואלט ערמארדען זיין מוטער, ווי בעקאנט האט יאנקאווסקי דערלאנגט זיין מוטער עטליכע קלעפ מיט א האק

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 24 פעברואר 1932

11.45 פרעסע-איבערזיכט. 11,58 צייט-סיגנאל. 3 45 נעלר-בערזע און קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 3,50 גראמאפאן. 4.15 ספארט. 4,20 פארלעזונג. 4.55 לעקציע ענגליש. 5,10 פארלעזונג וועגען כינע. 5,35 קאנצערט. 6.50 פערשידענעס 7,15 רעפערטואר. 7,30 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער, רעפערטואר און גראמאפאן. 7,45 ראדיא-פרעסע. 8,00 פעליעטאן. 8,15 קאנצערט. 9,00 ליטערארישע פירטעל שעה. 9,15 קאנצערט. 10,30 קאמוניקאט. 10.40 טראנסמיסיע פון אויסלענדישע סטאציעס.

דעם בירזאמאנט

„CZET"

אויף 28 זגערזשער 28

2-טער שטאק, וואוינונג 12

דריק איך אויס מיין איניגסטען דאנק פאר אנווייזען מיר וואו ס'איז אוועקגעקומען מיין בריליאנטענער רינג און וואס איז פאקטיש אזוי געוועזן – און געפינען פאר מיין פליכט איהם ווייטער צו עמפפעהלען.

S. RAT, Warszawa
Bielańska 15/17. 1162

◆◆◆ קלאנג-קינא-טעאטער ◆◆◆

APOLLO

היינט פרעמיערע!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!

1) „דער טייוועל פון די ימים"

מעכטיגע ים-דראמע. אין די הויפט-ראלן:
Charles Bickford, Roquel Torres, Nils Asther

2) „איך לאנג פון זיל-בערנעם לייב"

גרויסער עקזאטישער פילם.
נעכסטער פראגראם: **Laurel i Hardy**
אין פילם „יאנקא מוזיקאנט"

אנהויב אין נעוו. טעג 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג—12 א זייגער בייטאג.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon **12-333**

tel. 12-333 — tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
דאס גרעסטע פילם-קונסט-ווערק פון סעזאן!
א פילם אין נאטורעלע פארבן א. נ.:

דער זינגער פון די בערג

דראמע פון רוסישע לעבען .·. אין דער הויפטראָל

Lawrence Tibet

נעכסטער פראָגראם:
„ווען די ליבע ערוואכט"

דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאָג.

ENGLISH
פאראנפאנגער און פארט-געשריטענע. קאָנווערסאַ-ציע, ליטעראַטור
צו צוגענגליכע פרייזען
ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאָג. — אָפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir".

יעדער איינציגער
האט זיך אי-בערציינט, אז פא-
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גארדעראָבען אז"וו
צאָהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

רעשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 63=137
ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אלע ספעציאַליטעטען
וואָלינסקי, זאלצוואַסער, לוביטש, סלאָבאָדסקי, מערשנער, פישמאַן, שמירגעלד, שמערלאָווסקי
ווי אויך ווי זיטען אין שטאָט.
עלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט
צאהן-ארצט לאַזשינסקא-סטאראפאלסקא
א בעראטונג ביים אויגען-דאָקטאָר נאָר 3 זל.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנא 4
(נעבען קינא „טשארי") טעל. 72=134
נעהמט אן פון 2½ — 4 און פון 7 — 8 אָוונד

עפענטליכער מאַניפעסט
צו מיינע ג. קליענטען!
צוליב דעם קריזיס, גיב איך די מעגליכקייט אלע צו שפאָרען געלד.
לעזט און שטױנט!
מיין פאפולערער קינסט-פאָטאגראפישער אנשטאַלט
„פאָלאָניא" שוו. יעזשענא 11
וואס איז בעקאנט מיט זייגע גוטע קינסט-לערישע אויפנאהמען אין לאָדז, האָט
רעדוצירט די פרייזען — כמעט בחנם!
6 פּאָסט-קארטען (איין אדער צוויי פערזאָן) נאָר 3.50
ג. פ.) אויף זיידען-פּאַפּיר דאָפּעלט רעטושירט
מיט א בילד (24 X 30)
דערצו בעקומט דער קליענט א מתנה — א שפיגעל מיט זיין פאָטאָגראַפיע
בזמערקונג: אויף'ן פערלאנג פון די ג' קליענטען, גיבען מיר ארטיסטישע קאָסטיומען געגעבליך בחנם. מיט אכטונג
אַרטיסט. פאטאגראף. אטעליר
„POLONJA"
לאָדז, יעזשענא 11.
צופאָהר מיט טראמוואי נומ' 3 אינה.: דיפל. פאָטאָגר. גוטערמאן

שניידט אויס דעם קופאָן!
דעם קופאָן דארף מען פארצייגען ביים בעשטעלען
6 פאָטאָגראַפיעס ברוין אויף זייד אָהן נאָר 2.25
אונטערשיד וואס פאר א פאָזע 1 אדער 2 פערזאָן
און א שפּיגעלע מיט זיין אייגענער פאָטאָגראַפיע און דערצו
— איין פאָטאָגראַפיע מיט א שעהן רעהמעל. —

„SANATO"
בירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט
אגראדאָוואַ 10, טעל. 57=213
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-קוריאנסקא, ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאַכוו
כירורגישע אבטיילונגען ד"ר מעד. מ. סאנטאר.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאַליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראָ-לאָגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med. **REICHER**
פאלודניאָווא 28, טעל. 20193
ספעציאַל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוונד.
זונטאָג און יום-טובים פון 9- 1 בטאָג.

Dr. med **M. Lerner**
ספעציאַליסט פאר קינדער-קראַנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 09=113
נעמט אן פון 3 — 5 נאָכמ. 181

Dr. med. **STUPEL**
Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego
האט בעניט די אויפנאהמען און רענטגענאלאגיע
אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאכמ.
זונטאג פון 12 — 2 מיטאג.
אין וענערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף
מיעלטשאַרסקיעגא 12 (שקאָלנא) טעל. 28-118
פון 7—9 אָוונד, זונטאָג פון 4—6 נאָכמ.

Dr. **Z. Rakowski**
ספעציאַליסט פאר אויערן-, נאָז-, האלז-און לונגען-קראנקהייטען
11-טעז ליסטאָפּאַד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאָן 81-127
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11

DR. MED. **J. LUBICZ**
כירורג - ארטאפעד
פאלודניאָווא 9, טעל. 17=183
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאָוניע פון ארטאָפּעדישע אפאראַטען ווי: פלאַטפוס, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

Dr. med. **Haltrecht**
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
נעהמט אן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נאָכמ.
און פון 5 ביז 9 אוונט. זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאָווער 10, טעל. 21=245
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.
דאמען בעזונדער ווארטע-זאל.

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאַליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אַנאָנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

Zaginiony został portfel zawierający między innemi dokumenty oraz paszport i zaświadczenie wojskowe na imię Bauma Idla. Dokumenty unieważnia się. Zwrócić takowe do admin. 1157

W Biurze Zleceń „Alfa" Piotrk. 79— Al. Kościuszki 22, tel. 217-16 redaguje skargi, podania, apelacje do wszelkich władz oraz sporządza kontrakty i wszelkie inne akty osobiście dyplomowany prawnik. 1163

Windykację wierzytelności z protestowanych weksli i innych tytułów uskutecznia, oraz klauzule egzekucyjne na terenie całej Rzeczypospolitej najszybciej i najsolidniej Biuro Zleceń „Alfa", Piotrkowska 79. — Al. Kościuszki 22, tel. 217-16. Przy poważniejszych tranzakcjach składa na żądanie gwarancje. 1164

עס איז נויטיג

א יונגערמאן, א שרײַבער, זוכט ארבייט אויף דער וואָך פאר א קליינעם געהאלט. מאריסינער 23, וואוינונג 4. 1160

עס איז נויטיג א נוטער נייהער. זיך צו מעלדען צום שטעפּער טארגאָווא 38. 1164

ס'איז נויטיג א געהילפס-ריכטעווער אויף ווסכאָדניא 50, ביי ראָזענצווייג. 1166

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע צושני-דערין און נייהערין צו שרעצען. נאָוואָמיעסקא 21, קויער אפיצינע, 1. שט. ו. 38. 1165

לאָקאַלען

זאפאָרט איבערצוגעבן א שטוב מיט א געוועלב. צו ערפאהרען זשעלאָנא 40, קעניגשטיינ'ס פריזיר-אנשטאלט. 790

א צימער פראנטאָווע 1-טער שטאָק צו פער-מיטען פאר א פאר-פאלק מאָנאטליך. צו ערפאהרען ביי רייכענבערג, קאנסטאנטינער 16, אין דער צוקערניע. 1159

פערשידענעס

איך קויף גענוצטע גראמאפאן-פליטען, אין פאפיר-געוועלב זשעלאָנא 47, בארנשטיין.

איך טויש אויס אויסגעבראנטע זשאַרובקעס אויף נייע געגען א קליינעם צוצאהלען, אין פאפיר-געוועלב זשעלאָנא 47, בארנשטיין.

איך זוך א שותף א קאמאשן-שטעפער, ער זאל זיין בעקאנט אין מאגאזינען. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 1158

א קאראקול דאמען-פאלטען מיט א סקאָנקס-קראגען פערקויף איך געלעגענהייטליך. האטעל „מאנטייפעל", צימער 11, זאכאָדניא 45. 1161

Zaginiony został kwit kaucyjny wydany przez Elektrownię Łódzką na imię W. Najmana, Łódź, Południowa 23. 1167

זיכערע הילף און א רפואה
אהין א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפ-טונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער.
פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאי און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדריען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט געגען דורך נייעסטע פראָפעסאָר'ען מיט מייגע בעהאנדלונג און פון דעמטשע פראָפעסאָר דאָקטאָר בראכורעהונג בעזונדערע זיכער דעם מעגשען און געפעהרליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערם לעמונגען מיט הייל-גארטען און אפאראטען פאר פערקרומטע

פיס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע אין אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראָפ. ד"ר בעראנטש, פראָפ. דר. י. מארישלער, פראָפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף ברוך און אלע ברוך-באנדען וועלכע גישט אימשטאנד געווען צו איינצוהאלטען. כ'בין געווען פערצווייפעלט, המגם, א דאנק דעם גרויסען ספעציאַליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, איז דער ברוך גישט נור געהאלטען איינגע-האלטען סיט'ן בענדאזש נור איינגענען אויסקוריר'ט צוליב וואס איך דריק דערמיט אויס מיין הערצליכסטען דאנק.
ל. סאלמאנאוויטש, אלעקסאנדראָווסקא 29.

אנאנסען-פרייזן: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 .
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . 8 .
פאר א מיליטער-שורה ליניער דער שטאָט 50 פראָצ. טייערער. אויסל. 100 פראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט טראגען א היים; אויף דער ארטיגן 6 מאָ... א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פאראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Braustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.